

ກາກຟນວກ

ภาคผนวก 1

รายนามองค์กรเครือข่ายประชาหารือ 12 องค์กร

เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความ มูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม Southern Paralegal Advocacy Network (SPAN)

เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความ ศูนย์ทนายความมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นองค์กรที่ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือทางด้านสิทธิมนุษยชนและให้ความช่วยเหลือทางด้านกฎหมายให้กับประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และดำเนินกิจกรรมให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสิทธิมนุษยชนและกฎหมายต่างๆ ที่บังคับใช้ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ให้กับเยาวชนและประชาชนในพื้นที่

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ (สนน.จชต.) Student Federation Southern of Thailand (SFST)

สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ หรือ สนน.จชต. ได้ก่อตั้งขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วมของเยาวชนโดยเฉพาะนักศึกษาในการร่วมกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจังหวัดชายแดนภาคใต้ ภารกิจที่สำคัญของ สนน.จชต. คือการประสานงานระหว่าง

องค์กรนักศึกษาต่างๆ ในการขับเคลื่อนกิจกรรมด้านสิทธิมนุษยชน การต่อต้านการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาทุกรูปแบบ และเพื่อสร้างศักยภาพขององค์กรนักศึกษาและขบวนการนักศึกษา ในการสร้างจิตสำนึกในการรับใช้สังคม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในการแก้ไขปัญหาของประเทศ และเป็นกระบอกเสียงนำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อเป็นสื่อทางเลือกให้แก่สังคมอีกด้วย

เครือข่ายบัณฑิตอาสาจังหวัดชายแดนภาคใต้ Intellect Southern Thailand (INSouth)

เครือข่ายบัณฑิตอาสา จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการรวมตัวของกลุ่มบัณฑิตที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี เพื่อเปิดพื้นที่การทำกิจกรรมเพื่อสังคมสำหรับบัณฑิตและเยาวชนในการพัฒนาสังคมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามความถนัดและความสนใจของตน รวมทั้งประสานงานกับเครือข่ายองค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้

สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ Women and Peace Association (WePeace)

กลุ่มผู้หญิงกับสันติภาพ (We Peace) เกิดจากการรวมกลุ่มของเด็กและผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบจากการถูกละเมิดสิทธิในด้านต่างๆ ทั้งร่างกายและจิตใจ ตลอดจนการได้รับความไม่เป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมที่ขาดมุมมอง และความเข้าใจ

ในมิติความแตกต่างทางเพศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้หญิงและเด็ก รวมถึงบางส่วนจากกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ 3 จังหวัด ปัจจุบันสมาคมผู้หญิงเพื่อสันติภาพ มีอาสาสมัครที่เป็นผู้หญิงในระดับพื้นที่จำนวน 3,871 คน ครอบคลุมเกือบทุกตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีเครือข่ายเด็กและเยาวชนจำนวน 1,241 คน ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ที่คอยประสานงานกิจกรรมและคอยเชื่อมการทำงานในระดับชุมชนในการสร้างสันติวิธี และธรรมาภิบาลต่อผู้หญิงและเด็กในทุกรูปแบบ

สำนักข่าวอามา ...
AMAN NEWS AGENCY (AMAN)

สำนักข่าวอามา ก่อตั้งในเดือนมีนาคม ปี 2009 เกิดจากการร่วมตัวของสื่อมวลชนและภาคประชาสังคมกลุ่มเล็กๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ กลุ่มบุหรารายานิวส์ กลุ่ม Southern Peace Media (SPM) กลุ่มผู้หญิงเพื่อสันติภาพ (ปัจจุบันสมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ-We Peace) และกลุ่มสื่อทางเลือกเพื่อสันติภาพ “กลุ่มซุวารอปัตตานี”

การก่อตั้งครั้งแรกใช้ชื่อ ศูนย์ข่าวอามา (Aman News Center) และยกฐานะเป็นสำนักข่าวอามาในปี 2010 โดยมีเป้าหมายในการสร้างสันติภาพ โดยไม่หวังผลกำไรด้วยสำนักในหน้าที่ของสื่อมวลชนและความเป็นคนในพื้นที่ที่ต้องการเห็นสื่อของตนเองเกิดขึ้นและเติบโตภายใต้การทำหน้าที่ของสื่อมวลชนอย่างเคร่งครัดในภาวะที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบและความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักข่าวอามาจึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของการบริโภคข่าวสารแก่ผู้รับสารทั้งในและต่างประเทศ

ศูนย์วัฒนธรรมอิสลามเพื่อการพัฒนา
PUSAT PENGEMBANGAN KEBUDAYAAN ISLAM
(PUKIS)

ศูนย์วัฒนธรรมอิสลามเพื่อการพัฒนา ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน 2553 จากการรวมกลุ่มของปัญญาชนมุสลิม บัณฑิตที่จบจากสถาบันอุดมศึกษา ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาสังคมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ศูนย์วัฒนธรรมอิสลามเพื่อการพัฒนา เป็นองค์กรที่ดำเนินงานในด้านการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมอิสลาม ตลอดจนการแก้ไขปัญหาทางสังคมร่วมกับภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และดำเนินกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจในด้านคุณธรรม จริยธรรมอิสลาม โดยมีวิสัยทัศน์ร่วมสร้างสรรค์สังคมให้เกิดสันติสุขอย่างยั่งยืน

เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้
Southern Peace Media (SPM)

เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้ได้ก่อตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2551 เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนและสื่อรากหญ้าที่เกิดขึ้นด้วยจิตสำนึกในเรื่องการรายงานข่าวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ถูกต้องและเป็นธรรม ทางเครือข่ายฯ มุ่งเน้นการทำงานด้านผลิตสื่อและสารคดีด้านวัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติ สิทธิมนุษยชนและสถานการณ์ความไม่สงบในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อให้คนภายนอกได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกถ่ายทอดโดยคนในพื้นที่เพื่อเกิดการถ่วงดุลข้อมูลและเข้าใจปัญหามากขึ้น

เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี

Pattani Community Radio Network (PCRN)

เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานีได้ก่อตั้ง ตั้งแต่วันที่ 15 ตุลาคม 2549 ซึ่งเป็นองค์กรภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียง มีสถานีวิทยุในเครือข่ายครอบคลุมในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ปัตตานียะลา นราธิวาส และจังหวัดสงขลาบางส่วนจำนวนกว่า 20 สถานี

เครือข่ายวิทยุฯ มีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุนสถานีวิทยุชุมชนเครือข่ายในพื้นที่ได้มีการพัฒนาขีดความสามารถ ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักจัดรายการวิทยุ เยาวชน สตรี และประชาชน ส่งเสริมการผลิตสื่อวิทยุเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเชื่อมโยงเครือข่ายวิทยุชุมชนชายแดนภาคใต้ ยกกระตือรือร้นการจัดรายการวิทยุชุมชนให้มีคุณภาพทั้งในด้านเนื้อหาสาระของรายการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้รูปแบบการจัดทำรายการวิทยุ เพื่อส่งเสริมสิทธิ และเพื่อผลิตสื่อวิทยุเพื่อเผยแพร่ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม

Promoting Human Rights and Access to Justice Networks (HAP)

เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจ และความรู้ในด้านสิทธิและกฎหมาย แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากความไม่สงบทั้งทางตรงและทางอ้อม รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างความสงบสุขและสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่

กลุ่มสันกาลาคีรี
Sankalakiri (SK)

กลุ่มสันกาลาคีรีกำเนิดขึ้นจากกลุ่มเยาวชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่เป็นนักกิจกรรมที่ชอบทำงานกิจกรรมทั้งในมหาวิทยาลัยและนอกมหาวิทยาลัยและมีจิตสำนึกในการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างสันติวิธีด้วยวิธีการต่างๆ ทางกลุ่มมีพันธกิจสำคัญที่จะสร้างกระบอกเสียงแห่งความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันของประชาชน ไม่ว่าจะเป็ ประชาชน กลุ่มองค์กร และหน่วยงานของรัฐ ผ่านกระบอกเสียงที่เป็นธรรม และมีความเป็นกลางในการนำเสนอ เพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในระดับความคิดและนำไปสู่การปฏิบัติที่ถูกต้อง

ศูนย์พิทักษ์วัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตยจังหวัด
ชายแดนภาคใต้

Center of Culture Protection For Democracy -
Southern Thailand (CCPD)

ศูนย์พิทักษ์วัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตยจังหวัดชายแดนภาคใต้ จัดตั้งขึ้นโดยกลุ่มนักศึกษาที่มีใจรักในความเป็นธรรมและมุ่งเน้นผลประโยชน์และความสงบสุขของประชาชนเป็นใหญ่ ทางศูนย์มีพันธกิจสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสันติภาพที่ยั่งยืนในพื้นที่

เครือข่ายประชาสังคมนราธิวาส

Civil Society Network Narathiwat (CSN-N)

เครือข่ายภาคประชาสังคมนราธิวาสเป็นองค์กรที่ดำเนินงานให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากนโยบายที่ไม่สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ทางเครือข่ายมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้และความคิดที่ถูกต้องแก่ชาวบ้านเพื่อเพิ่มความสามารถและศักยภาพในการต่อรองกับรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ออกนโยบายโดยไม่คำนึงถึงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

คู่มือประชาชนหรือ (Buku Panduan Syura) ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้

เรื่อง การสร้างความมั่นคง-ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

ความสำคัญ

เหตุการณ์ป็นป็นเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2547 ได้กลายเป็นจุดเปลี่ยนที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างฝ่ายรัฐและฝ่ายชนบการก่อความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้อย่างต่อเนื่อง การใช้ยุทธวิธีทางทหารของทั้งสองฝ่ายได้สร้างความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวงต่อประชาชนในพื้นที่ ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่ที่มีชีวิตอยู่อย่างหวาดผวา หวั่นวิตกว่าจะเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของตน-ครอบครัว ลูกหลานและญาติพี่น้อง เพราะมีพฤติการณ์ความรุนแรงเกิดขึ้นหลายรูปแบบทั้งในที่สาธารณะและชุมชน เช่น การลอบสังหาร การเผาโรงเรียน เผาที่อยู่อาศัย การวางระเบิดตามถนนหนทาง การข่มขู่คุกคาม การละเมิดทางเพศ ระยะหลังมีความน่าสะพรึงกลัวเพิ่มขึ้นอีก เช่น คาร์บอนัม ความรุนแรงเหล่านี้ ไม่ว่าจะกระทำโดยฝ่ายผู้ก่อความไม่สงบ หรือจากการกระทำของฝ่ายเจ้าหน้าที่รัฐต่างก็ทำให้ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่รู้สึกไม่มั่นคง ไม่ปลอดภัยทั้งสิ้น ทั้งยังคาดเดาไม่ได้ว่าเหตุการณ์วันข้างหน้าจะเป็นอย่างไร จะถึงคราวของเราหรือไม่

ภาพจากคู่มือประชาชน การวิเคราะห์สถานการณ์ความไม่สงบจังหวัดชายแดนใต้

ผลการสำรวจประชาชนโดยความขัดแย้งในภาคใต้ ของผู้วิจัยเลือกตั้งในยะลา นราธิวาสและปัตตานี จัดทำโดยมูลนิธิเอเชีย ในช่วงเดือนสิงหาคม 2553 พบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ มากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37) เชื่อว่า สาเหตุของความขัดแย้งในภาคใต้ คือความล้มเหลวของราชการที่ไม่เข้าใจประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ มีเพียงร้อยละ 17 เท่านั้นที่เชื่อว่าชนบการแบ่งแยกดินแดนเป็นประเด็นหลักของความขัดแย้ง แต่ผู้ให้สัมภาษณ์สองในสาม (ร้อยละ 65) เชื่อว่าความแตกแยกทางเชื้อชาติและศาสนาเป็นประเด็นที่มของ ความขัดแย้ง ผลการสำรวจดังกล่าวระบุว่า ประชาชนในภาคใต้ค่อนข้างกลัวผู้ที่ก่อความไม่สงบมากที่สุด คือร้อยละ 67 คนด้วยกลัวทหารของฝ่ายรัฐ ร้อยละ 42 ถึงแม้ว่าคนส่วนใหญ่เห็นว่าเจ้าหน้าที่รัฐและกองกำลังมีความสุภาพและให้ความเคารพต่อประชาชน แต่เกือบครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 49) มองว่ามีการใช้ยุติธรรมหลวมครครฐานระหว่างคนพุทธและมุสลิมอยู่บ่อยครั้ง

ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ระบุว่า นับตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2547 จนถึงเดือนตุลาคม 2553 พบว่า

- มีเหตุการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในชายแดนใต้ 10,386 ครั้ง
- มีผู้เสียชีวิตทั้งพุทธและมุสลิมรวม 4,453 คน
- ผู้บาดเจ็บ 7,239 คน
- รวมผู้บาดเจ็บและผู้เสียชีวิตรวมทั้งสิ้นมีจำนวนสูงถึง 11,692 คน
- จากสถานการณ์ทำให้มีเด็กกำพร้าถึง 5,111 คน หญิงม่าย 2,188 คน
- รัฐบาลได้ใช้งบประมาณในการแก้ปัญหาไปแล้วกว่า 1.45 แสนล้านบาท

คู่มือประชาหารือ

เรื่อง การสร้างความมั่นคง-ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

แนวทางที่ 1

อำนาจให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ความมั่นคง

เนื่องจากมีสถานการณ์ความไม่สงบเกิดขึ้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ รัฐบาลและฝ่ายความมั่นคงได้ส่งกองกำลังทหารหลายหมื่นคนพร้อมอาวุธยุทโธปกรณ์ลงมาประจำการในพื้นที่ ทั้งนี้ยังมีกลุ่มอาสาสมัครในระดับชุมชนอีกจำนวนมากที่ติดอาวุธเพื่อใช้ในการป้องกันตนเอง ผนวกกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคนภาคอื่นมักไม่ความเข้าใจในความแตกต่างทางอัตลักษณ์ วัฒนธรรม การปฏิบัติทางศาสนาและภาษาพูด จึงมักเกิดการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน จนบางครั้งนำไปสู่การการกระทบกระทั่ง จนนำไปสู่การละเมิดสิทธิเสรีภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจประชาชน ทำอย่างไรจึงจะทำให้การดำรงอยู่ของกองกำลังของรัฐสร้างความอบอุ่นใจกับประชาชนในพื้นที่มากกว่าความหวาดระแวง และพร้อมให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่างๆในพื้นที่

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาด้านแนวทางที่ 1)

1. ตั้งคณะกรรมการร่วมระดับหมู่บ้าน เพื่อรวบรวมปัญหาและทำข้อเสนอหรือกติกาชุมชนในการอยู่ร่วมกับเจ้าหน้าที่อย่างสันติ
2. จัดเวทีให้ประชาชนกับเจ้าหน้าที่ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันบ่อยๆ
3. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างพื้นที่ปลอดภัย โดยจัดแบ่งพื้นที่ให้ชัดเจนระหว่างพื้นที่ของประชาชนกับพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงแล้วมอบความรับผิดชอบในการดูแลความปลอดภัยและการจัดการความสงบเรียบร้อยในระดับพื้นฐาน
4. ให้เจ้าหน้าที่ได้รับการอบรมด้านวัฒนธรรมโดยคนในพื้นที่ เพื่อให้เข้าใจถึงอัตลักษณ์ทั้งด้านวิถีชีวิตและศาสนาก่อนจะลงประจำการในพื้นที่
5. รณรงค์เรื่องระเบียบการปฏิบัติงานและการวางตัวของเจ้าหน้าที่รัฐ ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทราบ เพื่อทำให้เกิดความโปร่งใส และมีการปฏิบัติให้ถูกต้องอย่างแท้จริง

อุปสรรค (ตกใจได้)

1. การลอคคิตี มายาคติ อาจต้องใช้เวลายาวนานกว่าจะสลายได้
2. งบประมาณ และความร่วมมือของทั้ง 2 ฝ่ายไม่เพียงพอ

สิ่งที่ต้องถก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. เพิ่มความเสี่ยงในการถูกจับตามองจากฝ่ายขบวนการก่อความไม่สงบ
2. ลดความน่าเชื่อถือจากประชาชนบางส่วนที่ยินตรง้านรัฐ

แนวทางที่ 2

ใช้นโยบายปราบปรามอาชญากรรมอย่างมีประสิทธิภาพ nder รับขีดขอบต่อพลข้างเคียง

การเยียวยาชดเชยความสูญเสีย อันเนื่องจากการเสียชีวิตหรือได้รับบาดเจ็บที่มีลักษณะที่ว่าจะให้ที่ต่อเมื่อเป็นความสูญเสียที่เกิดจากสถานการณ์ความไม่สงบเท่านั้น ยังมีปัญหาในเรื่องประสิทธิภาพและความโปร่งใสอยู่ไม่น้อย สิ่งที่กลางแกลงใจคือจะพิสูจน์ได้อย่างไรว่าเหตุการณ์ไหนเป็นความสูญเสียจากสถานการณ์ความไม่สงบ หรือกรณีไหนเป็นเรื่องความขัดแย้งส่วนตัว เช่น ผู้สาว การเมืองท้องถิ่น หรือแม้แตกรณีที่หลังกันในธุรกิจคดีกฎหมาย ข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศชต.) เปิดเผยว่า ช่วงตั้งแต่ต้นปี พ.ศ.2547 จนถึงวันที่ 31 มี.ค.2553 มีคดีอาญาเกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้และสี่ อำเภอของ จ.สงขลา รวมทั้งสิ้น 72,731 คดี เมื่อจำแนกออกมาเป็นคดีความมั่นคงพบว่ามีเพียง 7,439 คดี ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยเพียงร้อยละสิบเท่านั้น

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาคาบแนวทางที่ 2)

1. แยกแยะและจัดการให้ชัดเจนระหว่างคดีความมั่นคงและคดีส่วนตัว หลังจากนั้นช่วยเหลือเยียวยาให้เหมาะสมแก่เหตุ
2. จัดตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐด้านความมั่นคง (ฝ่ายปกครอง ทหาร ตำรวจ) กับภาคประชาชนในการแจ้งข่าว ประชาสัมพันธ์ และให้คำปรึกษาผลการสอบสวนสืบสวนคดีต่างๆ โดยเฉพาะคดีที่ล่าช้า
3. ชดเชยความเสียหาย รวมทั้งสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับผู้ที่ถูกปล่อยตัวจากการถูกจับกุมคุมขังเนื่องจากการไม่มีหลักฐานหรือไม่มีความผิด
4. เมื่อผู้ต้องสงสัยถูกปล่อยตัว หรือไม่มีความผิด ต้องมีการลบข้อมูลในฐานประวัติผู้ก่อความไม่สงบในสารบบทะเบียนต่างๆ ทันที

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. เกินขีดความสามารถของเจ้าหน้าที่ในการแยกแยะและชี้ได้ทันทีว่าเป็นคดีประเภทใด เนื่องจากจำนวนความรุนแรงเกิดขึ้นมาก
2. การแยกแยะคดีที่มีประสิทธิภาพอาจจะทำให้ไม่ถูกใจผู้ได้รับผลกระทบบางคน (ที่อยากได้รับการเยียวยา)
3. กว่าที่กรรมการร่วมฯจะได้รับความไว้วางใจและเชื่อถือจากคนในพื้นที่ ต้องใช้เวลานาน

สิ่งที่ต้องผลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. อาจเกิดแรงต้านจากบุคคลที่เสียผลประโยชน์

แนวทางที่ 3

ปรับ-ลดเจ้าหน้าที่ฝ่ายความมั่นคงให้เหมาะสมกับความจำเป็น

เหตุการณ์ความรุนแรงในสามจังหวัดภาคใต้ ดำเนินต่อเนื่องมากกว่า 7 ปีแล้ว การแก้ไขความขัดแย้งด้วยการดำเนินนโยบายทางทหารและทางยังไม่เห็นผลเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรพิจารณามุมมองที่อธิบายว่าความขัดแย้งในพื้นที่แห่งนี้เป็นปมเงื่อนทางประวัติศาสตร์และการบริหารที่ออกแบบมาไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ดังนั้นควรพิจารณาทางเลือกใหม่ๆ เพราะการทุ่มกำลังทางทหารอาจไม่ใช่ทางออกที่ได้ผลเสมอไป

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาคาบแนวทางที่ 3)

1. ตั้งคณะกรรมการประเมินและเสนอแนะการถอนกำลังทหาร ที่ประกอบด้วยหน่วยงานมั่นคงร่วมกับเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ และประชาชนที่ไม่มีตำแหน่งทางการทั้งในระดับหมู่บ้านและในระดับจังหวัด โดยมีสัดส่วนหญิงหรือชายไม่เกิน 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการ
2. ลดการใช้อาวุธขนาดเล็กลงในพื้นที่ เริ่มจากการไม่อนุญาตให้พลเรือนใช้อาวุธ หรือถ้าจำเป็นต้องใช้ต้องเข้มงวดมากที่สุด
3. สนับสนุนให้ชุมชนริเริ่มสร้างกลไกการดูแลความปลอดภัยในชุมชนของตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. ต้องเปลี่ยนนโยบายรัฐเป็นการเมืองนำการทหารให้ได้ก่อน แต่ค่อนข้างจะยากเพราะมีกลุ่มอนุรักษ์ชาตินิยมคัดค้าน
2. คนส่วนใหญ่ภายในประเทศเป็นห่วงว่าสถานการณ์ว่ายังรุนแรง ดังนั้นจำเป็นต้องคงกำลังทหารไว้ เพื่อรักษาดินแดนไม่ให้เกิดเสียไป
3. การคัดเลือกเจ้าหน้าที่ออกจากพื้นที่ น่าจะมีความซับซ้อน เพราะหลายคนอยากออกจากพื้นที่ อาจเกิดการเล่นพรรคเล่นพวก

สิ่งที่ต้องผลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. ประชาชนเสียความเสียหายจากการก่อเหตุรุนแรงเพิ่มขึ้น
2. ประชาชนบางกลุ่มตกงานและขาดผลประโยชน์
3. ประชาชนต้องสละเวลามากขึ้นในการลุกขึ้นมาดูแลชุมชน

ประชาหารือคืออะไร

ประชาหารือ (Deliberative Dialogue) คือ เวทีที่จัดขึ้นในระดับชุมชนเพื่อให้ประชาชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาพูดคุยหารือร่วมกัน เพื่อช่วยกันหาทางออกในประเด็นปัญหาของชุมชนของตนหรือของสังคม ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาอาจมีทั้งง่ายและยาก บางครั้งปัญหาที่ยากและซับซ้อนทำให้ชุมชนไม่สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้ทันที เวทีประชาหารือจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยยกระดับให้ผู้เข้าร่วมประชาหารือ แสดงความคิดเห็นของตนเองพร้อมกับรับฟังคำอธิบายของคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อชั่งน้ำหนักทางเลือกหรือเหตุผลต่างๆ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยกัน

ทำไมจึงจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

การประชุมปรึกษาหารือ “Syura” ที่ปฏิบัติต่อเนื่องมาช้านานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยอย่างกลมกลืน สังคมทั่วโลกปัจจุบันยอมรับว่าประชาธิปไตยเป็นระบบที่ดีที่สุดถึงแม้จะมีข้อเสียอยู่บ้าง เพราะระบบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการกำหนดอนาคตตัวเองและแก้ปัญหาสาธารณะ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ก็เพื่อต้องการ “ฟังเสียงจริงของคนในพื้นที่” ที่จะเปล่งออกมาอย่างพร้อมเพรียงแล้วหลอมเป็นพลังทางปัญญา ผสานกับบริบทและภาคส่วนต่างๆ ในการหาทางออกที่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ก่อการควมวุ่นวาย มีสุขของคนในชุมชนมานานหลายปี และเพื่อสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน

เอกสาร “คู่มือประชาหารือ” ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้อย่างไร

องค์กรภาคประชาสังคม (ตามรายชื่อและโลโก้ด้านล่าง) ที่ทำงานด้านการสร้างความรู้ความยุติธรรมและสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิบสององค์กรได้ร่วมมือกันจัดเวทีประชาหารือในช่วงเดือน มีนาคม ถึง ธันวาคม 2553 เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาในชุมชนที่ชาวบ้านมีความห่วงกังวลมากที่สุด รวมทั้งหมด 39 เวที และมีประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกว่า 1,455 คน เมื่อทำการประมวลข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด พบว่าปัญหาสำคัญที่ชาวบ้านจากชุมชนต่างๆ ห่วงใยมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาเรื่องความมรดกภายในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม จากนั้นทั้งสิบสององค์กรก็ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือประชาหารือนี้ขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญ ผลกระทบของปัญหา สิ่งที่ต้องทำเพื่อแก้ไขหรือคลี่คลายปัญหา อุบัติเหตุต่างๆ ที่ต้องเผชิญและผลกระทบ(สิ่งที่ต้องแลก) ถ้าจะใช้วิธีการนี้ๆ ในการแก้ปัญหา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนจะทดลองแก้ปัญหาตามทีแนะนำไว้ในคู่มือนี้

รายชื่อสิบสององค์กรภาคประชาสังคมที่ร่วมกันจัดทำ เอกสาร “คู่มือประชาหารือ”

กลุ่มสันถาวาสีรี เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี เครือข่ายประชาสังคมราวีวาส เครือข่ายบัณฑิตอาสาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้ มูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้ สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ สำนักข่าวอามาน สภพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ และ ศูนย์พิทักษ์วัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตยจังหวัดชายแดนภาคใต้

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ
สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ (We Peace)
เลขที่ 145/32 หมู่ที่ 12 ตำบลสะเตงนอก
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000
โทรศัพท์ / โทรสาร: 073-242455
Email: wepeaceyala@gmail.com

มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation)

สนับสนุนการผลิตคู่มือประชาหารือนี้ ภายใต้โครงการ
“เวทีประชาหารือ ท้องถิ่นสู่สันติภาพชายแดนใต้”
เท่านั้น และไม่จำเป็นต้องมีมูลนิธิเอเชียจะเห็นด้วยกับ
ความคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารนี้ด้วยประการใด

The Asia Foundation

คู่มือประชาชนารือ (Buku Panduan Syura) ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้

เรื่อง การสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม

ภาพจากเว็บไซต์ของศาล การวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งในจังหวัดชายแดนใต้

ความสำคัญ

งานวิจัยหลายชิ้นที่เกี่ยวกับความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ รวมทั้งบทรายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ(กอส.) ลงความเห็นไปในทิศทางตรงกันว่า ความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นมีมูลเหตุจากเงื่อนไขเชิงประวัติศาสตร์และความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นหลัก ผนวกกับการที่ประชาชนในพื้นที่ไม่ได้ได้รับความยุติธรรม เข้าไม่ถึงกระบวนการยุติธรรมของประเทศ ที่สำคัญเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนบางกลุ่มเลือกใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

ผลจากการสำรวจทัศนคติประชาชนต่อสถานการณ์จังหวัดชายแดนภาคใต้ของสถาบันวิจัยความขัดแย้งและความหลากหลายทางวัฒนธรรมภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ร่วมกับสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ภาคใต้ ซึ่งได้จากกลุ่มตัวอย่างประชาชนประมาณ 2,500 คนในจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคมพบว่าทัศนคติส่วนใหญ่ของประชาชน ร้อยละ 45.54 มองว่าสาเหตุสำคัญที่สุดในการทำให้เกิดปัญหาความไม่สงบคือปัญหาในเรื่องที่เกี่ยวกับความยุติธรรม และจากคำถามที่ว่า "ท่านมีความเชื่อมั่นในวิว่าจะต่อกระบวนการยุติธรรมของรัฐไทยอย่างไร?" กลุ่มผู้ตอบรวมกันร้อยละ 61.4 บอกว่าไม่เชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม และเมื่อถูกถามว่า หากท่านร้องทุกข์แจ้งความต่อเจ้าหน้าที่แล้วคิดว่าจะได้รับความเป็นธรรมหรือไม่? ผู้ตอบรวมกันร้อยละ 64.4 บอกว่าบอกว่าไม่เชื่อมั่นว่าจะได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่

สถิติการจับกุม ภายใต้อำนาจ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน
(21 มกราคม 2548 – 18 พฤศจิกายน 2553)
ในสามจังหวัดชายแดนใต้ และ 4 อำเภอของ
จังหวัดสงขลา

- ☒ พยานศาลที่ออก รวม 4,377 พยาน
จำนวน 4,295 คน
- ☒ จับกุม และมอบตัว 3,204 พยาน
จำนวน 3,158 คน
- ☒ ทลบทัน 1,083 พยาน จำนวน 960 คน
- ☒ เสียชีวิต ประทับกับเจ้าหน้าที่ในช่วง
จับกุม 47 คน
- ☒ ทั้งนี้มีการจำหน่ายพยานราวร้อยละ 75

สถิติความเสียหายจากเหตุการณ์
ตั้งแต่ มกราคม 2547 - ตุลาคม 2553
เหตุการณ์เกิดขึ้น 10,386 ครั้ง

- ☒ ผู้เสียชีวิตรวม 4,453 คน
- ☒ ผู้บาดเจ็บ 7,239 คน
- ☒ รวมผู้บาดเจ็บ และเสียชีวิต
11,692 คน

ต่อเนื่องจนถึงเหตุการณ์ปล้นปืนที่อำเภอละเอย์เมื่อต้นปี พ.ศ.2547 ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นระลอกๆ เป็นผลให้รัฐบาลประกาศใช้กฎอัยการศึกและพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 จากนั้นเป็นต้นมาทำให้ภารกิจด้านการรักษาความสงบและความยุติธรรมส่วนใหญ่อยู่ภายใต้การดำเนินการของฝ่ายทหาร กฎหมายเหล่านี้ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนอย่างกว้างขวาง ในการจับกุม ควบคุมตัว การตรวจค้น การเรียกให้รายงานตัว การยึด การอายัด การห้ามมิให้กระทำการใดๆ ผลจากการปฏิบัติงานของฝ่ายรักษาสงบดังกล่าว ทำให้มีคดีเกี่ยวกับความมั่นคงกว่า 7,000 คดี และมีคำสั่งฟ้องไปแล้วกว่า 600 คดี

คู่มือประชาหารือ

เรื่อง การสร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการยุติธรรม

จนถึงปัจจุบัน มีผู้ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติใช้กฎหมายเหล่านี้ เข้าไปขอความช่วยเหลือทางกฎหมาย ต่อศูนย์ทนายความมุสลิม(ศทม.) ตั้งแต่ ปี 2547-2553 จำนวนมากถึง 2,034 เรื่อง ทางศูนย์ฯ ได้ให้ความช่วยเหลือด้านคดีมีถึง 419 เรื่อง มีคำพิพากษาไปแล้ว 102 คดี เป็นที่นำสืบคดีกว่า ในจำนวนนี้ ศาลชั้นต้น ยกฟ้องถึง 82 คดี ลงโทษเพียง 20 คดี ทำให้เกิดข้อสงสัยว่า การยกฟ้องในจำนวนค่อนข้างสูงดังกล่าว น่าจะมีปัญหาบางประการที่ควรต้องทบทวนอย่างเร่งด่วน เพื่อหลีกเลี่ยงการละเมิดสิทธิผู้บริสุทธิ์ และเพิ่มความโปร่งใสในการนำผู้กระทำผิดจริงมาลงโทษ ที่ผ่านมามีประเด็นที่มีการเสนอแนะไปบ้างแล้ว อาทิ เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะ ตำรวจและอัยการ

ควรนำพยานหลักฐานที่ได้จากผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลย รวมทั้งจากกระบวนการทางนิติเวช นิติวิทยาศาสตร์มาใช้ให้มากขึ้นแทนการใช้คำรับสารภาพ พยานนอกเล่า หรือพยานขัดทอด ซึ่งเป็นหลักฐานที่ขาดความน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ควรทบทวนนโยบายความมั่นคงของรัฐที่ใช้วิธีการขู่หรือแจ้งผู้ต้องสงสัยเพื่อนหาคนร้าย หรือทั้งการใช้เครื่องมือต่างๆ เช่น เครื่องตรวจสารก่อระเบิด CT 200 (ซึ่งในตอนหลังมีการพิสูจน์แล้วว่าขาดประสิทธิภาพ) การปิดล้อม การจับกุม และบางครั้งเกิดการปะทะกันจนเสียชีวิต ส่งผลให้มีการดำเนินคดีข้อหาที่เกี่ยวกับการก่อร้ายจำนวนมาก ก่อให้เกิดภาวะความรับผิดชอบอันหนักหน่วงต่อฝ่ายกระบวนการยุติธรรม ซึ่งประกอบด้วย ตำรวจ ทหาร อัยการ ศาล ทัดเทียมและทนายความ ในการดำเนินการทางกฎหมายกับผู้ถูกกล่าวหาเหล่านี้

กว่าหกปีแล้วที่การดำเนินนโยบายดังกล่าวไม่ช่วยให้เหตุการณ์ความรุนแรงเบาบางลง แต่กลับสร้างผลกระทบในทางลบหลายด้าน เช่น การหลบหนีหมายศาล จำนวนหลายพันคน (ทั้งชาย พรก. และหญิง ปวิ ยาฎ) มีผู้ต้องสงสัยมากกว่า 4,000 คน ทั้งที่มอบตัวและที่ถูกจับในจำนวนนี้ กว่า 400 คนยังถูกกักตัวอยู่ตามสถานกักกันต่างๆ เพื่อรอเข้าสู่กระบวนการทางศาล ซึ่งอาจต้องใช้เวลา 2 - 4 ปีกว่ากระบวนการทางคดีจะเสร็จสิ้น ทั้งนี้ทำให้ภรรยา สามีนและลูกๆ ญาติพี่น้องนับเป็นพันๆ คนต้องแบกรับภาระในครอบครัวแทนพ่อ ที่ชาย น้องชาย หรือทุกข์ในชะตากรรมของญาติอันเป็นที่รัก ที่กำลังรอคำพิพากษาของศาล เหตุการณ์เหล่านี้ เกี่ยวเนื่องกับกระบวนการยุติธรรมทั้งสิ้น ถ้าปล่อยให้เป็นเช่นนี้ต่อไป ประชาชนจะขาดความเชื่อถือมากขึ้นเรื่อยๆ และอาจหมดศรัทธากระบวนการยุติธรรมไทยในที่สุด

แนวทางที่ 1

สร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน เพื่อมีส่วนร่วมรักษาความยุติธรรม

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้และสี่อำเภอของจังหวัดสงขลาเป็นดินแดนที่ประชากรส่วนใหญ่มีเชื้อสายมลายูและเชื้อสาย ภาษา มลายูถิ่น บ่อยครั้งที่เกิดปัญหาในการสื่อสารที่เข้าใจกันระหว่างคนพื้นถิ่นกับเจ้าหน้าที่รัฐในการติดต่อราชการและการปฏิสัมพันธ์กันในการบริการต่างๆ ส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมนั้น ชาวบ้านมักไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านภาษา ทำให้ไม่เข้าใจเจตนาจริงของกฎหมายต่างๆ โดยเฉพาะกฎหมายพิเศษต่างๆ ที่บังคับใช้ในพื้นที่

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ปัญหาตามแนวทางที่ 1)

1. ให้ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนและกฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายพิเศษ เช่น กฎอัยการศึก พรก. จุลเนตร และพรบ. ความมั่นคง ที่ใช้อยู่ในพื้นที่ ให้กับประชาชนในพื้นที่ ควรใช้สื่อที่เป็นภาษามลายูถิ่นจะทำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในการสร้างความรู้ความเข้าใจ
2. สร้างอาสาสมัครนักกฎหมายและนักสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ให้ทั่วถึง เพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือด้านสิทธิและกฎหมายแก่ประชาชน
3. สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายประชาชนที่เข้มแข็งโดยให้ความสำคัญกับผู้หญิงอย่างเสมอภาค เพื่อเข้าไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน (ทั้งนี้อาจรวมถึง การแจ้งข่าวสารแยะแยะ การคุ้มครองพยานหลักฐาน การเป็นพยาน การเข้าฟังการพิจารณาคดีในศาลต่างๆ การเรียกร้องค่าเสียหาย หรือฟ้องกลับในการณีถูกละเมิดสิทธิ เป็นต้น)
4. เปิดช่องทางให้ประชาชนร้องเรียนอย่างอิสระผ่านสื่อสาธารณะและกลไกคุ้มครองสิทธิเสรีภาพต่างๆ ในเรื่องการถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
5. มีมาตรการคุ้มครองและปกป้องบุคคลหรือองค์กรที่มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชนและกระบวนการยุติธรรม

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. ต้องใช้งบประมาณเสริมสร้างความรู้ สร้างเครือข่าย และการผลักดันให้ประชาชนมีความเข้มแข็ง
2. ประชาชนมีความกลัวเป็นพื้นฐาน ทำให้ไม่กล้าแสดงความคิดเห็นหรือเข้าร่วม โดยเฉพาะถ้าไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเอง ผู้หญิงขาดโอกาสมากกว่าผู้ชาย
3. ประชาชนตื่นตัวมากขึ้นการกิจของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมจะเพิ่มมากขึ้น เช่น การร้องเรียน การฟ้องกลับ การร่วมกิจกรรมกับประชาชนจะมีมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการขยายหน่วยงาน เจ้าหน้าที่ และงบประมาณของรัฐที่ต้องเพิ่มขึ้นด้วย

สิ่งที่ต้องถก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. เจ้าหน้าที่รัฐต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างก่อน เพื่อให้ประชาชนเคารพกฎหมาย (เหมือนสอนให้ลูกเลิกสูบบุหรี่ พ่อต้องเลิกให้ลูกก่อน)
2. บุคคลผู้ถืออำนาจหรือล้าที่จะปกป้องสิทธิของตนอย่างเปิดเผย อาจถูกโดดเดี่ยวจากชุมชน หรืออาจตกเป็นเป้า จากฝ่ายที่ไม่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง
3. ภาคประชาชนอาจมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนไปรายงานหรือฟ้องร้องในองค์กรระดับนานาชาติ ซึ่งรัฐอาจต้องถูกเพ่งเล็ง ในเรื่องภาพพจน์และความน่าเชื่อถือ

บทความที่ 2

การตรวจสอบความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่รัฐ

ในสถานการณ์ความขัดแย้งและมีการใช้ความรุนแรง รัฐมีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย และป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงที่ยืดเยื้อต่อไป รัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐมีเครื่องมือสำคัญ คือกฎหมายอาญา กฎัยการศึกษา และ พ.ร.ก. ในสถานการณ์ฉุกเฉิน ซึ่งให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือนอย่างกว้างขวาง ในการจับกุม ควบคุมตัว การตรวจค้น การเรียกให้รายงานตัว การยึด การอายัด ซึ่งการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารตามกฎหมายอาญาหากเกิดความเสียหายขึ้น ผู้เสียหายไม่อาจร้องขอค่าเสียหายหรือค่าปรับจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร ดังนั้น เพื่อสร้างความสงบสุขและยุติธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างแท้จริงปฏิบัติการต่างๆ ของเจ้าหน้าที่รัฐทุกคนต้องมีความระมัดระวังอย่างสูง และพร้อมให้มีการตรวจสอบเมื่อมีการร้องเรียนจากผู้เสียหายหรือจากองค์กรภาคประชาชน

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ปัญหาตามแนวทางที่ 2)

1. องค์การอิสระคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในและต่างประเทศเข้าร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ที่อาจเป็นอิสระ เป็นระยะๆ แล้วทำรายงานต่อรัฐบาลและสาธารณชน
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม จัดให้มีสภามหาศาลยุติธรรมประจำทุกหน่วยงาน
3. มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจน มีเอกภาพ และ แบ่งหน้าที่ให้ชัดเจนในการทำงาน ไม่ทับซ้อนกัน เช่น การเก็บ รวบรวมและรักษาพยานหลักฐาน
4. เจ้าหน้าที่ทุกคนต้องได้รับการอบรม และมีความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน
5. มีมาตรการลงโทษอย่างชัดเจนกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติเกินอำนาจที่กฎหมายให้ไว้อย่างจริงจังและจริงใจ
6. การพิจารณาคดีของทุกศาล รวมทั้งศาลทหาร ต้องทำอย่างโปร่งใส ผลการวินิจฉัยของคดีต้องเผยแพร่ให้ประชาชนทราบตลอดเวลา

อุปสรรค (แก้ไม่ได้)

1. หากมีองค์การอิสระมาตรวจสอบ อาจไม่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่
2. บางคน ประชาชนไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
3. เจ้าหน้าที่มีแนวโน้มที่จะปกปิดความผิดของเจ้าหน้าที่ด้วยกัน ในกรณีที่มีการกระทำผิด
4. ระเบียบและขั้นตอนของราชการมีมาก ยุ่งยาก สลับซับซ้อน

สิ่งที่ต้องผล (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. ทำให้เจ้าหน้าที่ถูกเปลี่ยนงาน ตกงาน ถูกแทรกแซงหรือ ถูกลดบทบาท
2. เจ้าหน้าที่ไม่กล้าปฏิบัติงาน เพราะเกรงการถูกตรวจสอบ

บทความที่ 3

ใช้กฎหมายปกติ แทนกฎอัยการศึกและพ.ร.ก. ในสถานการณ์ฉุกเฉิน

เพื่อรักษากระบวนการยุติธรรมที่ดี รัฐต้องสามารถรักษาคุณภาพระหว่งการควบคุมอาชญากรรม และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ไว้ เจ้าหน้าที่ต้องเคารพสิทธิทางกฎหมายและปฏิบัติต่อประชาชน โดยการใช้อกฎหมายให้สอดคล้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ถือว่าเป็นกฎหมายสูงสุด เมื่อประชาชนเชื่อมั่นศรัทธาต่อกระบวนการยุติธรรมแล้ว ย่อมไว้เนื้อเชื่อใจและให้ความร่วมมือกับการปฏิบัติงานของรัฐ จากการประเมินการดำเนินคดีภายใต้กฎอัยการศึก และ พ.ร.ก. ในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ผ่านมา นอกจากการได้ไม่คุ้มเสียแล้ว เนื่องจากมีการยกฟ้องจำนวนมาก แต่การฟ้องร้องคดีต่อศาลยังเหลืออยู่จำนวนมาก ทำให้เกิดความรู้สึกขาดความเชื่อมั่น เป็นไปได้ที่ความรู้สึกที่ได้รับความไม่เป็นธรรม จะทำให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบเอาใจออกห่างจากรัฐเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เชื่อใจของประชาชนก็ยังดำรงอยู่ ถึงเวลาที่รัฐบาลต้องพิจารณาการดำเนินคดีกับผู้ต้องสงสัยที่ต้องข้อหาก่อความไม่สงบเสียใหม่

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ปัญหาตามแนวทางที่ 3)

1. พิจารณายกเลิกกฎอัยการศึก และ พ.ร.ก. จุกเงิน ในทุกพื้นที่และใช้กระบวนการยุติธรรมในสถานการณ์ปกติและกฎหมายอาญา
2. รวบรวม ทบทวน และแก้ไขกฎหมาย หรือระเบียบต่างๆ ที่บังคับใช้ในพื้นที่ที่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญ และสนธิสัญญาเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน ขดเซย เที่ยงยากได้รับผลกระทบจากการละเมิดสิทธิมนุษยชน
3. หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมเปิดโอกาสรับฟังข้อเสนอนี้จากประชาชนในพื้นที่และนำไปสู่การแก้ไขอย่างจริงจัง
4. อบรมเจ้าหน้าที่รัฐแบบเข้มข้นต่อเนื่องในเรื่องสิทธิมนุษยชน ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และประเด็นวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

อุปสรรค (แก้ไม่ได้)

1. รัฐไม่พร้อมยกเลิกกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ เนื่องจากประเมินว่าสถานการณ์ยังรุนแรง
2. เจ้าหน้าที่รัฐผู้ไม่เห็นด้วยอาจมีพฤติกรรมต่อต้านและละเลยในการทำงาน
3. เจ้าหน้าที่รัฐได้รับการปกป้องจากกฎอัยการศึก และ พ.ร.ก. สถานการณ์ฉุกเฉิน

สิ่งที่ต้องผล (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. ทำให้เจ้าหน้าที่รัฐขาดความเชื่อมั่นในการทำงาน แต่ปัญหาการละเมิดสิทธิจะหายไป
2. รัฐต้องสูญเสียงบประมาณเพิ่ม แต่ประชาชนได้รับความเป็นธรรมมากขึ้น
3. รัฐต้องเผชิญกับการถูกตรวจสอบและตั้งข้อแ้งกับประเทศสมาชิก

ประชาหารือคืออะไร

ประชาหารือ (Deliberative Dialogue) คือ เวทีที่จัดขึ้นในระดับชุมชนเพื่อให้ประชาชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาพูดคุยหารือร่วมกัน เพื่อช่วยกันหาทางออกในประเด็นปัญหาของชุมชนของตนเองหรือของสังคม ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาอาจมีทั้งง่ายและยาก บางครั้งปัญหาที่ยากและซับซ้อนทำให้ชุมชนไม่สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้ทันที เวทีประชาหารือจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่อยู่ระดับให้ผู้ใช้เข้าร่วมประชุมกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองพร้อมกันกับรับฟังคำอธิบายของคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อชั่งน้ำหนักทางเลือกหรือเหตุผลต่างๆ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยกัน

ทำไมจึงจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

การประชุมปรึกษาหารือ "Syura" ที่ปฏิบัติต่อเนื่องมาช้านานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยอย่างกลมกลืน สังคมทั่วโลกปัจจุบันยอมรับว่าประชาธิปไตยเป็นระบบที่ดีที่สุดถึงแม้จะมีข้อเสียอยู่บ้าง เพราะระบบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการกำหนดอนาคตตัวเองและแก้ปัญหาสาธารณะ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ก็เพื่อต้องการ "ฟังเสียงจริงของคนในพื้นที่" ที่จะเปล่งออกมาอย่างพร้อมเพรียงแล้วหลอมเป็นพลังทางปัญญา ฝากกันรับรู้และภาคส่วนต่างๆ ในการหาทางออกที่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหานั้นๆ ที่ก่อสร้างความอยุติ มีสุข ของคนในชุมชนมานานหลายปี และเพื่อสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน

เอกสาร "คู่มือประชาหารือ" ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้อย่างไร

องค์กรภาคประชาสังคม (ตามรายชื่อและโลโก้ด้านล่าง) ที่ทำงานด้านการสร้างความรู้ความยุติธรรมและสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้สิบสององค์กรได้ร่วมมือกันจัดเวทีประชาหารือในช่วงเดือน มีนาคม ถึง ธันวาคม 2553 เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาในชุมชนที่ชาวบ้านมีความห่วงกังวลมากที่สุด รวมทั้งหมด 39 เวที และมีประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกว่า 1,455 คน เมื่อทำการประมวลข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด พบว่าปัญหาสำคัญที่ชาวบ้านจากชุมชนต่างๆ ห่วงใยมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน และปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม จากนั้นทั้งสิบสององค์กรก็ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือประชาหารือนี้ขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญ ผลกระทบของปัญหา สิ่งที่ต้องทำเพื่อแก้ไขหรือคลี่คลายปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่ต้องเผชิญและผลกระทบ(สิ่งที่ต้องแลก) ถ้าจะใช้วิธีการนั้นๆ ในการแก้ปัญหา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนจะทดลองแก้ปัญหาตามทีแนะนำไว้ในคู่มือนี้

รายชื่อสิบสององค์กรภาคประชาสังคมที่ร่วมกันจัดทำ เอกสาร "คู่มือประชาหารือ"

กลุ่มสันติภาพสตรี เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี เครือข่ายประชาสังคมนราธิวาส เครือข่ายบัณฑิตอาสาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้ ศูนย์วัฒนธรรมอิสลามภาคใต้ สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ สำนักข่าวอามาน สภานักศึกษานิติศาสตร์จังหวัดชายแดนใต้ และ ศูนย์พิทักษ์วัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตยจังหวัดชายแดนภาคใต้

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ
เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความ
จังหวัดชายแดนภาคใต้
230/15 หมู่ 13 ตำบล โศกเคียน
อำเภอ เมือง จังหวัด นราธิวาส 96000
โทรศัพท์ 086 - 4981341 โทรสาร 073-52234

มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation)

สนับสนุนการผลิตคู่มือประชาหารือนี้ ภายใต้โครงการ
"เวทีประชาหารือ ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้"
เท่านั้น และไม่เห็นว่ามูลนิธิเอเชียจะเห็นด้วยกับ
ความคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารนี้ด้วยประการใด

The Asia Foundation

คู่มือประชาหารือ (Buku Panduan Syura) ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้

เรื่อง การจัดการศึกษาที่ชุมชนต้องการ มีคุณภาพ และมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ภาพจากประชาหารือ การวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งชายแดนใต้

ความสำคัญ

พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัดยะลา ปัตตานี และนราธิวาส มีลักษณะเฉพาะตัวหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศ อาชีพ ชนบทธรรมเนียม ภาษา การนับถือศาสนา ทำให้ประชาชนมีวิถีการดำเนินชีวิตแตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ โดยร้อยละ 80 ของประชากรเป็นชาวมุสลิม ซึ่งมุสลิมที่ดีในทัศนะอิสลามจะต้องดำเนินชีวิตบนพื้นฐานของศาสนา และการอบรมบ่มเพาะลูกหลานให้เป็นมุสลิมที่ดีถือเป็นเป้าหมายสำคัญยิ่งของชีวิต ประชาชนในพื้นที่จึงนิยมให้บุตรหลานของตนได้ศึกษาวิชาการทั้งโลกและทางศาสนาควบคู่กันไปด้วยแต่เยาว์วัย

การศึกษาของ ดร.รุ่ง แก้วแดง และคณะ ในโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (พ.ศ.2550-2553) ซึ่งได้รับทุนสนับสนุนจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ยืนยันข้อเท็จจริงดังกล่าว โดยจากการวิจัยได้พบปัจจัยที่ส่งผลให้การศึกษายาวนานในจังหวัดชายแดนใต้ต่ำกว่าภาคที่มาตรฐาน ได้แก่ นโยบายด้านการศึกษาของรัฐไม่สอดคล้องกับอัตลักษณ์ในพื้นที่ รัฐไม่สามารถจัดการศึกษาสายสามัญควบคู่กับสายศาสนาได้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ภาคบังคับ ทำให้ผู้ปกครองขาดแรงจูงใจที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่รัฐจัดให้ การไม่รับรองวุฒิให้กับบัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากประเทศมุสลิมบางประเทศ ทำให้ปัญญานานในพื้นที่ที่มีคุณภาพและสามารถสร้างความเจริญให้แก่พื้นที่และส่งคนทั่วไปไปไม่ได้ รับค่าตอบแทนในการทำงานอย่างเหมาะสม นอกจากนี้โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งเป็นสถาบันหลักในพื้นที่ที่ผลิตนักเรียนเข้าสู่ตลาดอุดมศึกษา โดยได้รับเงินอุดหนุนรายหัวจากรัฐฯ หลายแห่งจัดการเรียนการสอนโดยเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพจนถูกมองเป็นธุรกิจการศึกษา จ่ายค่าตอบแทนการสอนให้ครูในอัตราที่ไม่เป็นธรรม ครูขาดขวัญกำลังใจในการทำงานซึ่งส่งผลถึงคุณภาพการสอนในที่สุด

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างต่อเนื่องกว่าสิบปี ส่งผลกระทบให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีลักษณะถดถอย สถาบันการศึกษาอิสลามหลายแห่งถูกปิดหรือถูกเพ่งเล็งจากหน่วยงานรัฐว่าเป็นที่ซ่อนสมุญของผู้ก่อความไม่สงบ การเผาโรงเรียน ชำครู ฯลฯ ทำให้โรงเรียนสายสามัญของรัฐและเอกชนต้องหยุดสอนบ่อยๆ นักเรียนได้รับความรู้ไม่ครบถ้วนตามหลักสูตร ส่งผลกระทบต่อคุณภาพทางการศึกษาของเด็กและเยาวชน โดยพบว่าจากการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วประเทศของกระทรวงศึกษาธิการเมื่อ พ.ศ.2545 นักเรียนจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้คะแนนต่ำกว่านักเรียนภาคอื่นในทุกวิชา ยกเว้นภาษาอังกฤษ และประชากรวัยเรียนของสามจังหวัดสามารถจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้เพียงร้อยละ 2 (รายงานของคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ 2549:25)

ข้อมูลครู บุคลากรทางการศึกษา และนักศึกษาที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัด ตั้งแต่วันที่ 4 มกราคม 2547 ถึง วันที่ 15 มกราคม 2554
 มีครู และบุคลากรทางการศึกษาเสียชีวิต 138 คน บาดเจ็บ 122 ราย
 ทรัพย์สินได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบ 56 ราย
 มีนักเรียน นักศึกษาเสียชีวิต 36 ราย และบาดเจ็บ 162 ราย
จำนวนสถาบันการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้
 โรงเรียนรัฐบาล 1,002
 โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา 161
 โรงเรียนบ่อนะแบบดั้งเดิม 391
 โรงเรียนศาสนา 1,640

คู่มือประชาหารือ

เรื่อง การจัดการศึกษาที่ชุมชนต้องการ มีคุณภาพ และมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

แนวทางที่ 1

ส่งเสริมชุมชนในการจัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลามที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและเจตนาปรารถนาของรัฐธรรมนูญ

อิสลามเป็นศาสนาที่มีความสำคัญมากกับองค์ความรู้และการแสวงหาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาทางศาสนาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตสำหรับ มุสลิม ดังนั้นในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้จึงมีสถาบันการศึกษาอิสลามจำนวนมาก เช่น มัสยิด โรงเรียนอนุบาลอิสลาม โรงเรียนประถมอิสลาม โรงเรียนคาทอลิก ศูนย์พัฒนาเด็กประจำมัสยิด ปอเนาะ โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นต้น ซึ่งการคงอยู่และเติบโตของสถาบันการศึกษาเหล่านี้ยังมีน้อยถึงความเข้าใจและเคารพในอัตลักษณ์ของประชากรส่วนใหญ่ในพื้นที่ รัฐจึงควรมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมอย่างจริงจังให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนศาสนาอิสลาม โดยเฉพาะสถาบันปอเนาะ โรงเรียนคาทอลิก การสอนอัลกุรอานทั้งในระบบโรงเรียนและรูปแบบอื่นๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและมีเป้าหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนมีความรู้ควบคู่คุณธรรมในกรอบของศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาคำถามแนวทางที่ 1)

1. ชุมชนแสดงบทบาทมากขึ้นในการรักษา สนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของตน เช่น สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนคาทอลิก และการเรียนการสอนอัลกุรอานทั้งในระบบและรูปแบบอื่นๆ ที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน
2. รัฐลดการควบคุมและให้เสรีภาพทางวิชาการมากขึ้นแก่สถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนคาทอลิก และการสอนอัลกุรอานทุกรูปแบบที่สอดคล้องกับวิถีชุมชน
3. รัฐสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาของสถาบันการศึกษาอิสลามทั้งในและนอกประเทศ เพื่อให้บัณฑิตที่จบการศึกษาสายศาสนาหรือจบการศึกษาในประเทศมุสลิมที่มีคุณภาพตามมาตรฐานได้รับคำตอบแทนการทำงานเทียบเท่าผู้ที่มีความรู้เท่าเทียมกันอื่นๆ

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. ผู้นำและประชาชนในชุมชนกลัวว่าจะถูกเพ่งเล็งโดยรัฐ ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในการแสดงบทบาทสนับสนุนสถาบันการศึกษาอิสลามเหล่านั้น
2. ผู้นำและประชาชนในชุมชนยังไม่มีส่วนร่วมในการรักษา สนับสนุน และพัฒนาสถาบันการศึกษาอิสลามในพื้นที่อย่างเพียงพอ ขาดความรู้สึกรับผิดชอบ
3. รัฐและประชาชนส่วนใหญ่ (ระดับประเทศ) ไม่เข้าใจอัตลักษณ์ของพื้นที่จึงไม่สนับสนุนและคัดค้านการให้อิสระในการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษาปอเนาะ โรงเรียนคาทอลิก และการสอนอัลกุรอานรูปแบบอื่นๆ ในพื้นที่
4. รัฐมีความหวาดระแวงว่าผู้จบการศึกษาในประเทศมุสลิมบางประเทศอาจมีแนวคิดต่อต้านรัฐและต้องการสร้างรัฐอิสลามขึ้นในพื้นที่สามจังหวัด

สิ่งที่ต้องแก้ (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. เด็กและเยาวชนมุสลิมเสียโอกาสที่จะได้รู้จักและมีเพื่อนต่างศาสนา เพราะต้องใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเรียนอยู่แต่ในกลุ่มผู้นับถือศาสนาเดียวกัน
2. เด็กและเยาวชนมุสลิมเสียโอกาสที่จะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็น ประสบการณ์และมุมมองต่อเรื่องต่างๆ กับเพื่อนต่างศาสนา รวมทั้งโอกาสที่จะได้ฝึกฝนเตรียมตัวต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอนาคต
3. ผู้นำและประชาชนในชุมชนที่แสดงความคิดเห็นปกป้องการเปลี่ยนแปลงพัฒนา หรือส่งเสริมสถาบันการศึกษาอิสลามอาจถูกเพ่งเล็งจากเจ้าหน้าที่รัฐว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการแบ่งแยกดินแดน
4. สถาบันการศึกษาอิสลามจะต้องยอมรับการตรวจสอบมาตรฐานจากองค์กรที่รัฐให้การสนับสนุนเพื่อให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน

แนวทางที่ 2

ส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอน 2 ระบบ (ศาสนาผู้สามัญ) ในโรงเรียนประถมและมัธยมทั้งของรัฐและเอกชน และพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม

ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่สามจังหวัดภาคใต้เรียกร้องให้รัฐให้ความสำคัญมากขึ้นกับระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม ที่เน้นการศึกษาศาสนาเป็นหลัก ก็ยังมีความห่วงใยกับอนาคตของบุตรหลานที่จะต้องเติบโตและเข้าสู่การแข่งขันในด้านอาชีพกับตลาดโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งหมายถึงจะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรและคุณภาพการจัดการเรียนการสอนสองระบบ (ศาสนาผู้สามัญ) โดยต้องยึดประโยชน์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และมีผลสัมฤทธิ์ที่วัดได้ ซึ่งเกี่ยวข้องกับนโยบายการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาในสามจังหวัดชายแดนใต้ของรัฐ การบริหารและจัดการศึกษาในโรงเรียนทั้งของรัฐและเอกชนตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามซึ่งเป็นนิยมอย่างสูงในพื้นที่

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาตามแนวทางที่ 2)

1. สนับสนุนโครงการนำร่องในสถานศึกษาในพื้นที่เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอนสองระบบ
2. ผลักดันและกวดขันรัฐให้เพิ่มการสนับสนุนทั้งด้านวิชาการและงบประมาณแก่สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนเพื่อการพัฒนาและขยายผลโครงการนำร่องการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอนสองระบบ
3. ผลักดันและกวดขันรัฐให้มีบทบาทในการพัฒนาโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างจริงจัง ทั้งทางด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน โดยมีการสนับสนุนและติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง
4. ผลักดันและกวดขันรัฐให้กำกับดูแลการใช้เงินอุดหนุนรายหัวที่จัดสรรให้กับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ส่วนของเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่น ๆ ของครูผู้สอนควรจัดให้เป็นการเฉพาะ และคงไว้ซึ่งสิทธิที่ต่าง ๆ เทียบเท่าข้าราชการ เช่น เงินเพิ่มการครองชีพ เงินเลี้ยงชีพ เป็นต้น
5. ผลักดันและกวดขันผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในพื้นที่ให้เข้าร่วมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาแต่ละแห่งอย่างจริงจัง

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. ไม่มีผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีความสามารถที่จะช่วยพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนแบบบูรณาการระหว่างสองระบบ ที่ทำให้ทุกคนมั่นใจว่าจะประสบผลสำเร็จแน่นอน
2. ครูโรงเรียนรัฐหรือโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ให้ความร่วมมือ เพราะต้องทำงานหนักมากขึ้น บางคนชินกับระบบเดิม รู้สึกสบายดีอยู่แล้ว
3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามไม่ให้ความร่วมมือ เพราะเสียผลประโยชน์ รู้สึกไม่เป็นอิสระ ถูกตรวจสอบหรือแทรกแซงการบริหารงาน
4. ผู้บริหารและครูในโรงเรียนรัฐไม่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มชั่วโมงสอนหลักการศาสนาอิสลามในโรงเรียน เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องความเชื่อส่วนบุคคล ถ้าใช้เวลาเรียนมากนักเรียนจะเรียนสายสามัญได้น้อยลง ความสามารถในการสอบแข่งขันกับนักเรียนภูมิภาคอื่นลดลง

5. เมื่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนดีขึ้น โรงเรียนของรัฐบางแห่งจะมีจำนวนนักเรียนน้อยลง
6. ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนและประชาชนในสามจังหวัดไม่ให้การสนับสนุน เพราะผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษามีเรื่องเห็นผลช้า

สิ่งที่ต้องแลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. เยาวชนมุสลิมต้องใช้เวลากับการเรียนมากขึ้น เพื่อเรียนให้ได้ดีทั้งวิชาศาสนาและสายสามัญ มีเวลาพักผ่อน ทำกิจกรรม หรือพัฒนาศักยภาพด้านอื่นลดลง เช่น กีฬา กิจกรรมทางวัฒนธรรมอื่น ๆ เป็นต้น
2. ครูทั้งโรงเรียนรัฐและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องปรับตัว และให้เวลากับการพัฒนางานที่รับผิดชอบมากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการใหม่ ๆ เช่น หลักสูตรกระบวนการเรียนการสอน และการติดตามประเมินผล เป็นต้น
3. ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามต้องยอมรับการตรวจสอบเรื่องค่าใช้จ่ายงบประมาณและความโปร่งใสในการบริหารงานมากขึ้น
4. รัฐต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งอาจต้องแลกกับงบประมาณทางสังคมอื่นๆ เช่น การสาธารณสุข การบริหารสาธารณสุข หรือสวัสดิการสังคมสำหรับผู้พิการ ผู้สูงอายุ เป็นต้น
5. ประชาชนต้องใช้เวลาและความทุ่มเทอย่างมากในการติดตามผลสัมฤทธิ์สิ่งที่ต้องทำตามแนวทางนี้อย่างต่อเนื่อง

แนวทางที่ 3

สร้างหลักประกันความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนในพื้นที่

สภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินถูกคุกคามอยู่ตลอดเวลาของบุคลากรทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครองและนักเรียนในพื้นที่ ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพในการเรียนการสอน จึงเป็นเรื่องสำคัญที่รัฐต้องสร้างหลักประกันความปลอดภัยให้กับบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ รวมทั้งนักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการพัฒนาการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดต่อไป

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาตามแนวทางที่ 3)

1. จัดระบบการรักษาความปลอดภัยทั้งสังคมชีวิตและทรัพย์สินอย่างยั่งยืน
2. จัดสวัสดิการเพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการปฏิบัติงานท่ามกลางภาวะที่เสี่ยง

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. รัฐขาดแคลนการจัดสรรงบประมาณเพื่อการคุ้มครองความปลอดภัยมากขึ้น

สิ่งที่ต้องแลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. บุคลากรอาจจะต้องขาดความเป็นส่วนตัวในระหว่างการปฏิบัติงาน

ประชาหารือคืออะไร

ประชาหารือ (Deliberative Dialogue) คือ เวทีที่จัดขึ้นในระดับชุมชนเพื่อให้ประชาชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาพูดคุยหารือร่วมกัน เพื่อช่วยกันหาทางออกในประเด็นปัญหาของชุมชนของตนหรือของสังคม ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาอาจมีทั้งง่ายและยาก บางครั้งปัญหาที่ยากและซับซ้อนทำให้ชุมชนไม่สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้ทันที เวทีประชาหารือจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองพร้อมทั้งรับฟังคำอธิบายของคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อชี้แนะหนทางเลือกหรือเหตุผลต่างๆ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยกัน

ทำไมจึงจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

การประชุมปรึกษาหารือ "Syura" ที่ปฏิบัติต่อเนื่องมาช้านานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยอย่างกลมกลืน สังคมทั่วโลกปัจจุบันยอมรับว่าประชาธิปไตยเป็นระบบที่ดีที่สุดถึงแม้จะมีข้อเสียอยู่บ้าง เพราะระบบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการกำหนดอนาคตตัวเองและแก้ปัญหาสาธารณะ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ก็เพื่อต้องการ "ฟังเสียงจริงของคนในพื้นที่" ที่จะเปล่งออกมาอย่างพร้อมเพรียงแล้วหลอมเป็นพลังทางปัญญา ผลานับรวมทั้งภาคส่วนต่างๆ ในการหาทางออกที่ถูกต้อง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่ถักทอความอยู่ดี มีสุข ของคนในชุมชนมานานหลายปี และเพื่อสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน

เอกสาร "คู่มือประชาหารือ" ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้อย่างไร

องค์การภาคประชาสังคม (ตามรายชื่อและโลโก้ด้านล่าง) ที่ทำงานด้านการสร้างคุณธรรมและสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิบสององค์กรได้ร่วมกันจัดเวทีประชาหารือในช่วงเดือน มีนาคม ถึง ธันวาคม 2553 เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาในชุมชนที่ชาวบ้านมีความห่วงกังวลมากที่สุด รวมทั้งหมด 39 เวที และมีประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกว่า 1,455 คน เมื่อทำการประมวลข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด พบว่าปัญหาสำคัญที่ชาวบ้านจากชุมชนต่างๆ ทั่วไยมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม จากนั้นทั้งสิบสององค์กรก็ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือประชาหารือนี้ขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญ ผลกระทบของปัญหา สิ่งที่ต้องทำเพื่อแก้ไขหรือคลี่คลายปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่ต้องเผชิญ และสิ่งที่ต้องแลกถ้าจะใช้วิธีการนั้นๆ ในการแก้ปัญหา เอกสาร คู่มือประชาหารือ จะถูกนำไปใช้ที่ชุมชนที่หลากหลายอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้คนในชุมชนได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น ซึ่งหนักกว่าถูกต้อง เป็นไปได้หรือไม่ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนจะทดลองแก้ปัญหาตามที่แนะนำไว้ในคู่มือนี้

รายชื่อสิบสององค์กรภาคประชาสังคมที่ร่วมกันจัดทำ เอกสาร "คู่มือประชาหารือ"

กลุ่มสันติภาพสตรี เครือข่ายวัยผู้ใหญ่ชุมชนจังหวัดปัตตานี เครือข่ายประชาสังคมนคราธิวาส เครือข่ายบัณฑิตอาสาจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยหน่วยความจังหวัดชายแดนภาคใต้ เครือข่ายอาสาสมัครหรือสันติภาพชายแดนใต้ มูลนิธิวัฒนธรรมอิสลามภาคใต้ สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ สำนักข่าวอามาน สหพันธ์นิสิตนักศึกษาจังหวัดชายแดนใต้ และ ศูนย์พิทักษ์วัฒนธรรมเพื่อประชาธิปไตยจังหวัดชายแดนภาคใต้

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาคัดต่อ
เครือข่ายวัยผู้ใหญ่ชุมชนจังหวัดปัตตานี
332/5 ถนนปัตตานีภิรมย์
อ.เมือง จ.ปัตตานี 94000
p_akai_dow@hotmail.com

มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation) สนับสนุนการผลิตคู่มือประชาหารือนี้ ภายใต้โครงการ "เวทีประชาหารือ ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้" เท่านั้น และไม่จำเป็นต้องแจ้งมูลนิธิเอเชียจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารนี้ด้วยประการใด

The Asia Foundation

คู่มือประชาชนหรือ (Buku Panduan Syura) ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้

เรื่อง ยาเสพติด...ปัญหาที่ซ่อนตัวอยู่กับความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ความสำคัญ

ภาพจากเว็บไซต์กระทรวงการต่างประเทศ การวิเคราะห์สถานการณ์ความขัดแย้งสามจังหวัดชายแดนใต้

สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อเจ็ดปีที่แล้ว ได้ก่อให้เกิดการสูญเสีย บาดเจ็บล้มตายกันเป็นจำนวนมาก ภายใต้สภาวะดังกล่าว มีรายงานการศึกษาหลายชิ้นซึ่งจัดทำโดยหน่วยงานทางด้านวิชาการหรือหน่วยงานของรัฐ ระบุว่า การระบาดของยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ควบคู่กับปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น ในรอบหลายปีที่ผ่านมา มีข่าวที่เกี่ยวกับการจับกุมผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดบ่อยครั้ง และเป็นปัญหาที่ต้องการได้รับการแก้ไขอย่างมากที่สุด

ในปี 2549 สำนักงาน ป.ป.ส. มอบหมายมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี สำรวจปัญหาในพื้นที่แบบเจาะลึกถึงระดับหมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน 950 หมู่บ้านในพื้นที่ 3 จชต. ซึ่งผลสำรวจของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สอดคล้องกับผลสำรวจของมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ (ABAC) และ ชุดปฏิบัติการงานมวลชนภาคใต้ ไซปัญหาเสพติด กอ.รมน.ภาค 4 สน.ที่ดำเนินการแบบเกาะคิดพื้นที่ โดยพบว่า “ยาเสพติด” เป็น 1 ใน 3 อันดับแรก ของปัญหาพื้นฐานที่ประชาชนต้องการให้ภาครัฐเข้าไปแก้ไขอย่างเร่งด่วน เมื่อสอบถามถึงระดับความต้องการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประชาชนในพื้นที่ มีผู้ตอบว่าต้องการแก้ไขปัญหามาถึงมากที่สุดร้อยละ 88.4

(อ้างจาก http://nctc.oncc.go.th/new/images/stories/conclusion/potentialdemand_2.pdf)

จากข้อมูลที่มีอยู่มากมายนำไปสู่สมมติฐานที่หลากหลาย บ้างก็ว่าการระบาดของยาเสพติดในพื้นที่อาจมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น บ้างก็ว่ายาเสพติดถูกใช้เป็นเครื่องมือของกลุ่มที่ต้องการให้สังคมชายแดนใต้อ่อนแอ เป็นหนึ่งใน “กับดัก” ด้านความมั่นคง และจากการที่องค์กรเครือข่ายสิทธิสององค์กรได้ร่วมจัดเวทีประชาหารือ (Deliberative Dialogue) ในช่วงเดือนมีนาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2553 เพื่อรับฟังข้อห่วงใยปัญหาและความคิดเห็นเพื่อหาทางออกของประชาชนหลากหลายกลุ่มในจังหวัดชายแดนใต้ เขียวบางกลุ่มได้สะท้อนถึงสถานการณ์การระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ที่เกิดจากแรงกดดันของสถานการณ์ความไม่สงบ เช่น จะไม่เป็นที่ถูกเพ่งเล็งจากเจ้าหน้าที่รัฐว่าเป็นแนวร่วมเพราะมีความเชื่อว่าแนวร่วมมักมีกองทหารซุ่มที่มีวินัยเคร่งครัดและทำตัวดี ในขณะที่ที่รุ่นพี่ในชุมชนสร้างค่านิยมว่าการติดยาเสพติดทำให้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนฝูง เป็นต้น

จากข้อมูลจับกุมคดียาเสพติดและข้อมูลบำบัดรักษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของสำนักงาน ป.ป.ส. ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผู้ที่ถูกจับกุมและเข้ารับการบำบัด ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-24 ปี สูงสุดถึงประมาณร้อยละ 50 ในแต่ละปี

จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2552 พบว่า จำนวนประชากรในสามจังหวัดในช่วงอายุ 15-24 ปี มีจำนวน 331,961 คน หรือร้อยละ 17.88 จากจำนวนประชากร 1,856,029 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจำนวนที่สูงกว่าเกณฑ์ในระดับประเทศและเป็นกลุ่มเสี่ยงที่จะไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

จากฐานข้อมูลของสำนักงาน ป.ป.ส. ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ประมาณการว่ามีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่ราว 30,000 - 40,000 คน และพบว่ามีหมู่บ้านในพื้นที่ 1,428 หมู่บ้าน หรือร้อยละ 59 จากจำนวนหมู่บ้านในพื้นที่ทั้งสิ้น 2,414 หมู่บ้านในพื้นที่ที่มีปัญหายาเสพติด

คู่มือประชาหารือ

เรื่อง ยาเสพติด...ปัญหาที่ซ่อนตัวอยู่กับความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางที่ 1

ลดความต้องการในการใช้ยาเสพติดของเยาวชน

เป็นที่ทราบกันดีว่าสาเหตุที่ทำให้คนหันมาใช้ยาเสพติดนั้น มีหลายปัจจัย เช่น สุขภาพทางจิตใจไม่แข็งแรง บุคลิกภาพส่วนตัวที่เป็นคนปรับตัวยาก การไม่ถูกยอมรับทางสังคม การมองไม่เห็นคุณค่า-ตัวตนของตนเอง การอยู่ภายใต้แรงกดดันจากครอบครัว ได้รับอิทธิพลของเพื่อนฝูงและสิ่งแวดล้อม และการไม่มีที่ปรึกษาที่ไว้ใจได้ เหล่านี้ ล้วนมีส่วนสำคัญที่ทำให้คนใช้หรือเสพยาเสพติด นอกจากนี้ สำหรับเยาวชนในสามจังหวัดแล้วยังพบปัญหาความไม่สงบเข้าไปด้วย นอกจากนี้ สำหรับในพื้นที่นี้ในเยาวชนบางกลุ่มที่เสพติดยาเสพติดที่ผสมขึ้นเอง ที่ประกอบด้วย กระเทียมผสมกับ ยาแก้ไอ หรือสารอันตรายอื่นๆ ที่เรียกกันว่า 4 คุณ 100 แม้ว่าสูตรนี้จะไม่จัดอยู่ในสารเสพติดร้ายแรง แต่ผลกระทบต่อสภาพร่างกายและจิตใจนั้นนับทอนอนาคตเยาวชนพอกับสารเสพติดอื่น เช่นกัน

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ปัญหาตามแนวทางที่ 1)

- 1.สร้างกิจกรรมส่งเสริมความมั่นใจ เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ที่กำลังติดสิ่งเสพติด มีทักษะชีวิต มีเวทีให้แสดงออก เพื่อให้เขาเกิดความเคารพในคุณค่าของตนเองและภูมิใจในความสามารถของตัวเอง ให้ออกสาทุกคนอย่างไม่เลือกที่รัก มักที่ชังในทุกๆ ด้าน เช่น กีฬา วัฒนธรรม ศิลปะ หรือการสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ เป็นต้น
- 2.ชุมชนและสังคมต้องเปลี่ยนค่านิยมตีตรา ประณาม ผู้ที่ติดยาเสพติด แต่ต้องปรับเป็นการให้ออกสา และกำลังใจ แก่พวกเขาในการลดหรือเลิกการใช้ยาเสพติด
- 3.รณรงค์ให้เห็นพิษภัยของยาเสพติดให้เด็กและเยาวชนในชุมชน โดยเชิญวิทยากรที่อาจเคยเป็นผู้ใช้ที่เคยติดยามาก่อนและสามารถต่อสู้เอาชนะได้ เพื่อให้เห็นภาพก่อนและหลังจากเลิกยาเสพติด และเป็นการพิสูจน์ว่าทุกคนคิดได้-เลิกได้
- 4.เจ้าหน้าที่รัฐทุกภาคส่วน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับฝ่ายความมั่นคง ต้องมีทัศนคติที่ดีต่อกลุ่มเยาวชนให้มากขึ้น ไม่หวาดระแวงหรือสงสัยว่าพวกเขาจะเป็นส่วนหนึ่งของแนวร่วมกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบจนเกินขอบเขต เพื่อลดความกดดันในการใช้ชีวิตของพวกเขา

อุปสรรค (มักใช่ได้)

- 1.การสร้างกิจกรรมให้กับกลุ่มผู้ติดยาได้มีพื้นที่แสดงตัวตนและความสามารถนั้นอาจจะต้องใช้งบประมาณและความร่วมมือจากหลายฝ่ายในชุมชน
- 2.ทัศนคติของผู้นำศาสนาและผู้นำในพื้นที่ ที่มีผู้ติดยาเสพติดเป็นคนบาปและนำรังเกียจ ครอบครัวและผู้ที่เคยหรือกำลังติดยา อาจจะไม่อยากแสดงตัว เพราะกลัวถูกตำหนิติเตียนจากชุมชน
- 3.กระบวนการยุติธรรมที่ไม่มีประสิทธิภาพในพื้นที่ ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถนำผู้ที่มีความผิดในคดีความมั่นคงที่แท้จริงมาลงโทษได้ ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ยังต้องใช้วิธีการเวรียงแหงจับกุม หรือควบคุมตัวผู้ต้องสงสัย จนสร้างความกดดันให้กับเยาวชนหรือประชาชนในพื้นที่

สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยง (ได้อย่างเสียอย่าง)

- 1.ขบวนการติดยาเสพติดมีอิทธิพล รวมทั้งอาจมีการอุปถัมภ์ผู้นำในพื้นที่ การลดการระบาคของยาเสพติดอาจจะทำให้เกิดความไม่ปกติสุขในชุมชนได้
- 2.ทัศนคติ หรือตราบาป ลบเลือนไม่จากใจได้ยาก ต้องใช้เวลานาน

แนวทางที่ 2

ลดการแพร่ขยายของยาเสพติด

เหมือนการปราบมือข้างเดียวไม่ตั้ง สิ่งสำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งที่ทำให้มีผู้เสพยาเพิ่มขึ้น ไม่หมดไปจากสังคม ก็คือการที่ยังมีผู้ขายมากขึ้น จากปัจจัยต่างๆ เช่น การขยายยาเสพติดเป็นอาชีพที่เงินดีแต่ลงแรงน้อย หรือเป็นเพราะความหย่อนยานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง แต่ที่สำคัญถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะเข้มแข็งสักปานใด ก็ลำบากยากเย็นที่จะเอาชนะระบบการการค้ายาเสพติดได้ เนื่องจากระบบการมีการทำงานอย่างเป็นระบบมีการจัดตั้งและมีมีการให้สินบนแก่เจ้าหน้าที่ที่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนบางคน หรือถึงแม้ครอบครัวหรือชุมชนจะพยายามสร้างภูมิคุ้มกันให้เยาวชนของตนให้เพียงพอแต่บางครั้งก็สู้แรงจูงใจของผู้ขายที่ตั้งใจหาประโยชน์จากธุรกิจขายไปไม่ไหว จำเป็นที่ทุกส่วน ทั้งครอบครัว ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชนต้องลุกขึ้นมาช่วยรัฐแก้ไขอย่างจริงจัง จึงให้ยาเสพติดหมดไปจากสังคมได้ให้ได้

สิ่งที่ควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาคาบแนวทางที่ 2)

1. ให้แรงจูงใจแก่ผู้ที่แจ้งข่าวสารหรือเบาะแสแก่เจ้าหน้าที่ พร้อมกันนั้น ต้องช่วยปิดกั้นแจ้งเบาะแสให้เป็นความลับ รวมทั้งให้ความปลอดภัยผู้แจ้งเบาะแสในกรณีที่ต้องเป็นพยานในการฟ้องร้องดำเนินคดี หรือจากการอุทธรณ์ เป็นต้น
2. ให้รางวัลแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานอย่างแข็งขัน ไม่ปล่อยประละเลย และจัดกรรงไทยติดขาคับข้าราชการที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกาจำหน่ายยาเสพติดอย่างจริงจัง
3. ใช้หน่วยงานพิเศษที่อยู่ส่วนกลางจัดการด้านปราบปราม เนื่องจากเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ไม่ค่อยกล้าจัดการเพราะกลัวอิทธิพล หรือบางครั้งเป็นผู้ที่มีส่วนรู้เห็นในการจำหน่ายยาเสพติดเสียเอง
4. มีกระบวนการยุติธรรมแบบพิเศษ หรือออกกฎหมายในการปราบปรามยาเสพติดในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ เป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากที่นี้นิยมเสพยาเครื่องดี 4 ศูนย์ 100

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. การแก้ปัญหาเรื่องนี้จำเป็นต้องพึ่งหน่วยงานราชการ แต่ส่วนใหญ่นายงานราชการทำงานซ้ำซ้อนกันคล้ายๆ และจำเป็นต้องใช้งบประมาณมหาศาล
2. ชุมชนอาจไม่กล้าเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหนึ่งเนื่องจากกลัวอิทธิพล ซึ่งทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ดีแท้จริงได้
3. หน่วยงานส่วนกลางไม่ให้ความสนใจเนื่องจากอยู่ไกล และไม่มี ความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาเพราะสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน

สิ่งที่ต้องผลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. การปราบปรามยาเสพติดด้วยวิธีการที่เข้มงวดอาจจะเป็นมูลเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในพื้นที่เพิ่มมากขึ้น
2. การปราบปรามยาเสพติดด้วยความรุนแรงเป็นระบบเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างรุนแรง

แนวทางที่ 3

ฟื้นฟู บำบัดผู้ติดยา

และสร้างสิ่งแวดล้อมปลอดยาเสพติดโดยชุมชน

เรามักจะพบว่า การส่งผู้ไปเข้ารับการบำบัดรักษากับการการมักไม่ได้ผลยั่งยืนเท่าใดนัก เนื่องจากการบำบัดนั้นมุ่งไปที่ตัวบุคคล แต่ในความเป็นจริงผู้ที่ถูกบำบัดแล้วมักกลับไปอยู่ในบรรยากาศเดิม ที่เอื้อให้มีการติดยา จึงทำให้มีการทวนซ้ำอีก การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ได้ผลจึงต้องทำทั้งสองด้านควบคู่กันไป ทั้งการเน้นที่ตัวบุคคลและชุมชน สิ่งแวดล้อมและความเป็นอยู่ในครอบครัว ซึ่งสามารถทำกันเองในชุมชนได้โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่แล้วในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา นอกจากนั้นการแก้ปัญหา หรือบำบัดผู้ติดยาในชุมชนอาจทำได้ด้วยการที่ชุมชนจัดกิจกรรมต่างๆ เสริมกำลังใจ โดยเริ่มจากการหาเทคนิควิธีการค่อยๆ ลดปริมาณของการเสพยาจนไปสู่ภาวะการเลิกเสพยา

สิ่งที่ต้องควรทำ (เพื่อแก้ไขปัญหาคาบแนวทางที่ 3)

1. สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการฟื้นฟู บำบัด และลดการระบาด ของยาเสพติด โดยการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นำสี่เสาหลักของชุมชน ประสานกับผู้เชี่ยวชาญจากหลายอาชีพ (สหวิชาชีพ) มีการบริการให้คำปรึกษาสมาชิกครอบครัวของกลุ่มเสี่ยง เช่น การจัดเวทีในชุมชน การกล่าวคุตตะในวันศุกร์ หรือการแสดงธรรมในวันพระ
2. ชุมชนออกมาตรการลงโทษทางสังคม (คว่ำบาตร) ผู้ค้ายาเสพติดที่อยู่ในชุมชน
3. จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่ยาเสพติดและกลุ่มเสี่ยงในชุมชนว่าพวกเขา อยู่ที่ไหน และประสบกับปัญหาอะไรในชีวิต จากนั้นจึงให้คำแนะนำ พวกเขาเข้ารับการรักษาจนเลิกยา
4. ทำแผนที่ชุมชน เพื่อค้นหา และปรับปรุงพื้นที่ลับหลังตาที่เยาวชนอาจมาพบปะกันเพื่อสูบบุหรี่ เช่น หลังรั้วโรงเรียน ให้เป็นพื้นที่เปิดเผยอยู่ในสายตาคนในชุมชน

อุปสรรค (แก้ไขได้)

1. ชุมชนอาจจะขาดทักษะ ความรู้ความเชี่ยวชาญ ในการบำบัดผู้ติดยาโดยชุมชน
2. ค่านิยมเก่าที่อาจประณามผู้ที่เคยติดยาเสพติด ทำให้ผู้ติดยาเสพติดอาจไม่กล้าออกมาแสดงตัว

สิ่งที่ต้องผลก (ได้อย่างเสียอย่าง)

1. เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐอาจไม่สนับสนุนให้ชุมชนแก้ปัญหา ยาเสพติดด้วยชุมชน
2. เกิดความขัดแย้งในชุมชนในระยะแรก เนื่องจากธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์มหาศาลซึ่งผู้ค้ายาจะต้องปกปิดผลประโยชน์ให้มากที่สุด

ประชาหารือคืออะไร

ประชาหารือ (Deliberative Dialogue) คือ เวทีที่จัดขึ้นในระดับชุมชนเพื่อให้ประชาชนหรือตัวแทนผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่างๆ ในชุมชนมาพูดคุยหารือร่วมกัน เพื่อช่วยกันหาทางออกในประเด็นปัญหาของชุมชนของตนหรือของสังคม ปัญหาที่หยิบยกขึ้นมาอาจมีทั้งง่ายและยาก บางครั้งปัญหาที่ยากและซับซ้อนทำให้ชุมชนไม่สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ปัญหาได้ทันที เวทีประชาหารือจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมกล้าแสดงความคิดเห็นของตนเองพร้อมกันกับรับฟังคำอธิบายของคนที่มีความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย ทั้งนี้ เพื่อชี้แนะทิศทางเลือกหรือเหตุผลต่างๆ ที่นำไปสู่การแก้ปัญหาด้วยกัน

ทำไมจึงจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

การประชุมปรึกษาหารือ "Syura" ที่ปฏิบัติต่อเนื่องมาช้านานในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งสอดคล้องกับกระบวนการประชาธิปไตยอย่างกลมกลืน สังคมทั่วโลกปัจจุบันยอมรับว่าประชาธิปไตยเป็นระบบที่ดีที่สุดถึงแม้จะมีข้อเสียอยู่บ้าง เพราะระบบนี้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคในการกำหนดอนาคตตัวเองและแก้ปัญหาสาธารณะ ดังนั้น จุดมุ่งหมายของการจัดเวทีประชาหารือในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ก็เพื่อต้องการ "ฟังเสียงจริงของคนในพื้นที่" ที่จะเปล่งออกมาอย่างพร้อมเพรียงแล้วหลอมเป็นพลังทางปัญญา ผลงานกับรัฐและภาคส่วนต่างๆ ในการหาทางออกที่ถูกต้อง เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่ก่อกวนความอยู่ดี มีสุข ของคนในชุมชนมานานหลายปี และเพื่อสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืน

เอกสาร "คู่มือประชาหารือ" ฉบับนี้ เกิดขึ้นได้อย่างไร

องค์การภาคประชาสังคม (ตามรายชื่อและโลโก้ด้านล่าง) ที่ทำงานด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและสันติภาพในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สิบสององค์กรได้ร่วมกันจัดเวทีประชาหารือในช่วงเดือน มีนาคม ถึง ธันวาคม 2553 เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาในชุมชนที่ชาวบ้านมีความห่วงกังวลมากที่สุด รวมทั้งหมด 39 เวที และมีประชาชนเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกว่า 1,455 คน เมื่อทำการประมวลข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด พบว่าปัญหาสำคัญที่ชาวบ้านจากชุมชนต่างๆ ทั่วไยมากที่สุด คือ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ปัญหาเรื่องการศึกษา ปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และปัญหาในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม จากนั้นทั้งสิบสององค์กรก็ได้ร่วมกันพัฒนาคู่มือประชาหารือขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย ความสำคัญ ผลกระทบของปัญหา สิ่งที่ต้องทำเพื่อแก้ไขหรือคลี่คลายปัญหา อุปสรรคต่างๆ ที่ต้องเผชิญ และผลกระทบ(สิ่งที่ต้องแลก) ถ้าจะใช้วิธีการนั้นๆ ในการแก้ปัญหา และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าชุมชนจะทดลองแก้ปัญหาตามที่แนะนำไว้ในคู่มือนี้

รายชื่อสิบสององค์กรภาคประชาสังคมที่ร่วมกันจัดทำ เอกสาร "คู่มือประชาหารือ"

ต้องการข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาคัดต่อ
เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้
19/1 ถนนโลกาพิศัย ต.บางนาค
อ.เมือง จ.นราธิวาส 96000
peacemediast2010@gmail.com

มูลนิธิเอเชีย (The Asia Foundation) สนับสนุนการผลิตคู่มือประชาหารือนี้ ภายใต้โครงการ "เวทีประชาหารือ ทางออกสู่สันติภาพชายแดนใต้" เท่านั้น และไม่จำเป็นต้องแจ้งมูลนิธิเอเชียจะเห็นด้วยกับความคิดเห็นที่ปรากฏในเอกสารนี้ด้วยประการใด

The Asia Foundation

ภาคผนวก 3

ตารางสรุปและข้อมูลเชิงสถิติของการจัดเวทีประชาหารือ

1. บทสรุปจากการลงพื้นที่กำกับกับหัวใจของปัญหา

องค์กรเครือข่ายลิสสององค์กร ลงพื้นที่ 39 ชุมชน ในเขตจังหวัด ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสงขลา
 ผู้เข้าร่วม 1,455 เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	นักจัดรายการวิทยุ ชุมชน/แกนนำ ชุมชน จังหวัด ปัตตานี	ชาย 14 คน หญิง 11 คน	การศึกษา	1. ขยายโอกาสทางการศึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนสามารถเข้าถึงโอกาสอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง เช่น ทุนการศึกษา การศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น การรองรับอาชีพ และการมีงานทำในอนาคต	2. เปิดโลกทัศน์ของผู้ปกครองเพื่อสร้าง ความตระหนักและเห็น ความสำคัญของการสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลานมากขึ้น	3. กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการใฝ่รู้ และปรารถนาที่จะศึกษา เรียนต่อในระดับที่สูงมากขึ้น

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
2	นักจัดรายการวิทยุชุมชน / แกนนำชุมชนจังหวัดยะลา	ชาย 12 คน หญิง 8 คน	การศึกษา	1. รัฐบาลให้ความสำคัญสำคัญโดยปราศจากอคติต่อโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เนื่องจากเป็นสถาบันหลักในพื้นที่ที่ประชาชนนิยมส่งบุตรหลานเข้าเรียน	2. การจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามให้เท่าเทียมกับโรงเรียนของรัฐบาล	3. รัฐบาลต้องกำหนดนโยบายการศึกษาที่สอดคล้องกับอัตลักษณ์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
3	นักจัดรายการวิทยุชุมชน / แกนนำชุมชนจังหวัดปัตตานี	ชาย 11 คน หญิง 7 คน	ผลประโยชน์ทับซ้อนในพื้นที่	1. รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างชัดเจนและยั่งยืน	2. ทุกฝ่ายควรมีส่วนร่วมในการปลูกฝังค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นธรรมแก่สังคม เช่น ความดี ความซื่อ ต้องรู้จักแยกแยะ ตัดสินอย่างชัดเจน	3. นำหลักศาสนามาปรับจิตใจ เน้นการปฏิบัติที่ถูกต้อง

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
4	เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดยะลา	ชาย 2 คน หญิง 5 คน	เยาวชน	สร้างเกราะป้องกันเยาวชน ด้วยการส่งเสริมความรักความเข้าใจในครอบครัว	เพิ่มพื้นที่และช่องทาง การสื่อสารในครอบครัวให้มากขึ้น เพื่อลดช่องว่างและความไม่เข้าใจระหว่าง ผู้ปกครองกับเด็กและเยาวชน	รัฐบาลกำหนดนโยบายเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน อย่างมีทิศทาง เช่น ทักษะชีวิตสำหรับเด็ก และเยาวชน สายใยรักแห่งครอบครัว และล้อมรั้วป้องกันยาเสพติด
5	เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดนราธิวาส	ชาย 9 คน หญิง 8 คน	ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	รัฐบาลและหน่วยงานด้านความมั่นคง ทบทวนการใช้กฎหมายพิเศษในพื้นที่ เพื่อลดผลข้างเคียงจากการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว และเสริมสร้างความเป็นธรรมแก่ประชาชน	เจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้าใจเจตนาารมณ์ของกฎหมายพิเศษและมีการบังคับใช้ได้อย่างถูกต้องและเป็นธรรม	ประชาชนเข้าใจ เข้าถึงและรับรู้สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบของตนเอง และในฐานะพลเมือง

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
6	เครือข่ายวิทยุชุมชนจังหวัดปัตตานี	ชาย 14 คน หญิง 14 คน	ยาเสพติด	กำหนดมาตรการทางสังคม พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องช่วยกันสอดส่องดูแล และแก้ปัญหาพร้อมกันทั้งชุมชน	ผู้นำชุมชนทุกระดับ ต้องเปลี่ยนแปลงตนเองเพื่อเป็นต้นแบบในการจัดการแก้ไขปัญหายาเสพติด	ส่งเสริมทัศนคติที่ถูกต้องแก่เยาวชน ไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกรูปแบบ

สมาคมผู้หญิงกับสันติภาพ

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	กลุ่มผู้หญิง อ.เมือง จ.ยะลา	หญิง 30 คน	ทหารเป็น มิตรหรือเป็น ศัตรู	ควรพิจารณาตรวจสอบ กระบวนการจับกุม การ ควบคุมตัวและการคุมขัง ผู้ต้องสงสัยบางคนที่ผ่านมาว่าเป็นไปตามหลักการ ของรัฐธรรมนูญหรือหลัก นิติธรรมเพียงใด	พัฒนาอาชีพและรายได้ ของประชาชน โดยเน้น การฟื้นฟู และพัฒนาอาชีพ การเกษตรครบวงจร	ทบทวนบัญชีดำ (Black List) เนื่องจากบัญชีผู้ต้อง สงสัยเป็นฐานข้อมูลชุด เก่า ซึ่งบางคนอาจเป็น สุจริตชน แต่ถูกกลั่นแกล้ง และไม่ได้รับความเป็น ธรรมจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
2	กลุ่มผู้หญิง อรามัน จ.ยะลา	หญิง 30 คน	อาชีพเสริม เพิ่มรายได้	ให้ความสำคัญกับปัญหา ยาเสพติด โดยสนับสนุน การป้องกัน และแก้ไข ปัญหายาเสพติดในจังหวัด ชายแดนภาคใต้อย่าง จริงจัง เพื่อมิให้เชื่อมโยง กับปัญหาด้านความมั่นคง	เสริมสร้างความพร้อม บุคลากรที่ปฏิบัติงานใน พื้นที่จังหวัดชายแดนภาค ใต้ และกำหนดให้มีการ พัฒนา พิกอบรมให้ทุกคน ต้องมีความรู้ความเข้าใจ ถึงวัฒนธรรม และวิถีชีวิต ภูมิสังคมของพื้นที่	ให้ความสำคัญกับความ มั่นคงทางเศรษฐกิจที่ สอดคล้องกับวิถีชีวิต ของคนในพื้นที่ โดยการ ยกระดับรายได้ และ คุณภาพชีวิตของกลุ่มคน และพื้นที่เป้าหมายใหม่ ความชัดเจน โดยให้มี โอกาสใช้ทรัพยากรใน พื้นที่ อย่างเท่าเทียมและ ยุติธรรม

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	กลุ่มผู้หญิง อ.กรงปินัง ยะลา	หญิง 30 คน	จะอยู่ได้ อย่างไรให้ ปลอดภัย โดยมีทหาร	ควารพิจารณาถอนหรือ ลดจำนวนพลทั้งหมด และตำรวจในส่วนที่ไม่ จำเป็นออกจากพื้นที่	ยอมรับและเข้าใจถึงอัต ลักษณ์ รวมทั้งส่งเสริมให้ มีการใช้ภาษามลายูถิ่น ปัตตานีเป็นภาษาทำงาน อีกภาษาหนึ่ง และให้มี สัดส่วนผู้ปฏิบัติงานที่ เหมาะสมในหน่วยงาน ของรัฐที่สามารถสื่อสาร ด้วยภาษามลายูได้	ทุกภาคส่วนต้องร่วม กันสร้างกลไกการให้ ความคุ้มครองผู้หญิง ให้พ้นจากความรุนแรง ในทุกรูปแบบ โดยเฉพาะ จากความรุนแรง จากสถานการณ์ และ ควรมีสถานที่ซึ่งผู้หญิง สามารถพึ่งพิงได้กรณี เกิดเหตุความรุนแรงจาก สถานการณ์

เครือข่ายอาสาสมัครสื่อสันติภาพชายแดนใต้

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	โรงเรียนนิรันดร์ ตริวิทยา อำเภอ เมือง จังหวัด นราธิวาส	ชาย 12 คน หญิง 24 คน	ศีลธรรม จริยธรรม	1.ให้มีองค์ครูดูแล กำหนดโทษสำหรับผู้ ที่มีพฤติกรรมผิดหลัก ศาสนา	2.ประชาชนในพื้นที่ต้อง ได้รับการเรียนศาสนา ครอบคลุมทั้งหมด	3.ส่งเสริมให้เยาวชนป ระพฤติดีอยู่ในกรอบแห่ง อิสลาม
2	โรงเรียนรอมมา เนีย อำเภอ แว้ง จังหวัด นราธิวาส	ชาย 16 คน หญิง 20 คน	ศีลธรรม จริยธรรม	1.ผลิตแกนนำเยาวชน เพื่อเผยแพร่ความดีด้าน คุณธรรมในโรงเรียน และชุมชน	2.รณรงค์การปลูกฝัง จิตสำนึกลูกหลานตั้งแต่ เยาว์วัย	3.จัดอบรม เสวนา เรื่องศีลธรรม จริยะ ธรรมให้มากขึ้น
3	โรงเรียนประทีป วิทยา อำเภอ ระแงะ จังหวัด นราธิวาส	ชาย 11 คน หญิง 34 คน	การศึกษา	1.ผลักดันให้เมืองคีกรต ตรวจสอบการรับสมัครนั กศึกษา	2.ให้ทุกสถาบันการศึกษา เข้ามาประสานเดียวกัน/ ให้ความเท่าเทียม	3. นักศึกษาที่จบต้อง คุณภาพเหมือนกัน

เครือข่ายบัณฑิตอาสาจังหวัดชัยแดนใต้

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น ลำดับที่สูงสุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	ผู้นำเยาวชนในระดับมัธยม 3 จชต. เทพา สงขลา	ชาย 24 คน หญิง 5 คน	ระบบการศึกษา โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและ กิจกรรมส่งเสริม คุณภาพชีวิตของตนเอง	1.สร้างหลักสูตรใหม่ ที่สอดคล้องกับสภาพ สังคมและวิถีชีวิตที่แตกต่าง	2.ถอดถอนครูทิวไร านออกจากรางจรรยา ติษา สร้างครูพันธุ์ ใหม่มาทดแทน	3. พัฒนาสถาน ติษา 4. พัฒนาผู้เรียน
2	ครูตาดึกา ครูโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม และครู ในระบบราชการ เทพา สงขลา	ชาย 16 คน หญิง 10 คน	ทัศนคติของเจ้า หน้าที่ฝ่ายความ มั่นคงต่อบุคลากร การศึกษา	1.สร้างหลักสูตร การ จัดตั้งทางความคิด แก่ครูตาดึกา เพื่อ ประโยชน์ในการปรับ ตัวให้เหมาะสมกับการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม	2.สร้างหลักสูตรพี เคสสำหรับเจ้าหน้าที่ทหาร เพื่อเปิด พื้นที่สำหรับการ เรียนรู้และเข้าใจ อัปเดตฯ ณ์ วิถีชีวิต สภาพสังคมและ วัฒนธรรมของ ประชาชนในพื้นที่	

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	อดีตผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาศึกษาที่ทำงานในระบบราชการองค์การภาคประชาสังคมและอาชีพอิสระ เทพา สงขลา	ชาย 26 คน หญิง 9 คน	การสร้างจิตสำนึก นักศึกษาศึกษา และการต่อยอด	สร้างหลักสูตร การสร้างคนรุ่นใหม่ที่มีจิตอาสาและการต่อยอด เพื่อประโยชน์ต่อการสร้างจิตสำนึกในการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการต่อยอด	การสร้าง ฐานเศรษฐกิจสำหรับ นักกิจกรรมรุ่นใหม่เพื่อขับเคลื่อน กิจกรรมทางสังคม	การสร้างและ เปิดพื้นที่การ ทำกิจกรรม สำหรับเยาวชนรุ่นใหม่

สหพันธ์นิสิตนักศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	เยาวชน ต.ตะบิ้ง อ. สายบุรี ปัตตานี	30 คน				
2	ชาวบ้าน ต.ตะบิ้ง อ.สายบุรี จ.ปัตตานี	30 คน				

ศูนย์วัฒนธรรมอิสลามเพื่อการพัฒนา

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	บ้านโต๊ะซูด อ.ทุ่งยางแดง บัตตานี	ชาย 24 คน หญิง 11 คน	ปัญหาความ ไม่เป็นธรรม ในพื้นที่ จังหวัด ชายแดนภาค ใต้	แนวทางที่ 1 การให้การอบรม ทัศนคติมุมมองด้าน วัฒนธรรมในพื้นที่ ให้แก่เจ้าหน้าที่ ควร มีการจัดอบรมการ ปฏิบัติหน้าที่ให้ เป็นการเฉพาะแก่ เจ้าหน้าที่ที่จะลงมา ในพื้นที่ในเรื่องของ วัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่เพื่อ ให้เจ้าหน้าที่มีความ เข้าใจ	แนวทางที่ 2 การให้ชาวบ้านในพื้นที่ มีส่วนร่วมในการสร้าง ความเป็นธรรม ควรเปิดโอกาสใน กระบวนการยุติธรรม ให้กับชาวบ้านหรือ คนในพื้นที่มีส่วนร่วม ในการทำหน้าที่ทุกชั้น ตอนของกระบวนการ ยุติธรรมเพื่อให้เกิด ความเป็นธรรมและ น่าเชื่อถือจะได้ลดข้อ กล่าวหาในลักษณะ กลั่นแกล้งประชาชนใน พื้นที่เพื่อสร้างผลงาน	แนวทางที่ 3 การให้ความ จริงใจและปฏิบัติ หน้าที่ด้วยความ บริสุทธิ์ เจ้าหน้าที่ทุก นายที่จะลง ปฏิบัติหน้าที่ใน พื้นที่ควรมีความ จริงใจและเป็น เจ้าหน้าที่ที่ดี

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
2	บ้านเจาะกลาดี อยะหา ยะลา	ชาย 23 คน หญิง 12 คน	ปัญหาเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจเหนือกฎหมาย	แนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ก่อนมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ควรอบรมเจ้าหน้าที่ให้เกิดความเข้าใจก่อนส่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องวิถีชีวิตและประเพณีวัฒนธรรมเป็นประจำ	แนวทางที่ 2 ให้คนในพื้นที่แก้ปัญหาเป็นหลัก โดยให้มีคนในพื้นที่ที่เป็นเจ้าหน้าที่ควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่แก้ปัญหาด้วยตนเองเป็นหลักโดยให้คนในพื้นที่เป็นเจ้าหน้าที่ในการแก้ปัญหาเพราะมีความเข้าใจพื้นที่มากกว่า	แนวทางที่ 3 เจ้าหน้าที่จะมาปฏิบัติงานต้องมีความจริงใจไม่ใช้มาเพิ่มปัญหาควรส่งเจ้าหน้าที่ที่ติมาแก้ปัญหาเพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและรักความยุติธรรม

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	บ้านกาตองปายอ ต.กาตอง อ.ยะหา จ.ยะลา	ชาย 15 คน หญิง 25 คน	ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	แนวทางที่ 1 ควรมีประชาชนในพื้นที่ดูแลรักษาความปลอดภัยด้วยตนเอง เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่เป็นเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้นโดยเฉพาะการแก้ปัญหาในระดับชุมชนควรถ้าให้คนในชุมชนแก้ปัญหาด้วยตนเองแทนการส่งเจ้าหน้าที่ทหารเพราะยังสร้างปัญหามากกว่าการแก้ปัญหา	แนวทางที่ 2 ลดจำนวนทหารที่ปฏิบัติหน้าที่หรือยกเลิกการมีอยู่ของค่ายทหารในชุมชนที่ไม่ต้องการ ควรลดจำนวนทหารลงและยกเลิกการมีอยู่ของค่ายทหารในบางพื้นที่ที่ไม่ต้องการให้เสียแต่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนเป็นผู้ดูแลรักษาความปลอดภัยด้วยตนเองโดยรัฐให้การสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นเท่านั้น	แนวทางที่ 3 ควรมีการพูดคุยทำความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่กับประชาชนบ่อยครั้งเพื่อลดความหวาดระแวง ควรจัดให้มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้คู่ระหว่างชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทุกหน่วยงานในพื้นที่รับผิดชอบให้ถือกันว่า

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
4	กลุ่มเยาวชนนักเรียน นักศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา	ชาย 25 คน หญิง 15 คน	ปัญหาความ ไม่เป็นธรรม ในการแก้ ปัญหา	แนวทางที่ 1 ควร ให้มีการร่างกฎหมาย เฉพาะในประเด็น ความเป็นธรรมเพื่อ สร้างให้เจ้าหน้าที่ไม่ สามารถใช่วิธีต่างๆที่ อาจสร้างความไม่เป็น ธรรมให้เกิดขึ้นได้	แนวทางที่ 2 ควร เปิดโอกาสให้เกิด กระบวนการแก้ปัญหา ด้วยความยุติธรรม โดยการ สร้างกระบวนการ ขั้นตอนการปฏิบัติ ของเจ้าหน้าที่และ กระบวนการยุติธรรม นั้นให้สอดคล้องกับ วัฒนธรรมในพื้นที่	แนวทางที่ 3 ควรมีการเผยแพร่ ความรู้ทาง กฎหมายให้คนใน พื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อที่คนในพื้นที่ ได้รู้กฎหมายและ จะไม่ต้องถูกกลั่น แกล้งหรือรับผิด โดยที่ไม่รู้ว่าไม่มี ความผิด

สำนักข่าวอาฆามาน

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	ครูสอนศาสนา 3 จขต.	ชาย 24 คน หญิง 2 คน	การนำเสนอข้อหาของสื่อมวลชน	การสร้างความปลอดภัยของผู้บริหารโรงเรียน	การจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กใน สาม จขต.	การจัดการศึกษาที่ไม่เน้นเหตุผลทางธุรกิจ
2	ครูสอนศาสนา รุ่นใหม่ 3 จขต.	ชาย 23 คน หญิง 3 คน	คุณภาพในการจัดการศึกษาในสามจังหวัด (ปาตานิ)	ชายแดนใต้ (ปาตานิ)		
3	สื่อ 3 จขต.	ชาย 10 คน	ผลประโยชน์ทับซ้อน	สร้างกระบวนการ / องค์กรในการตรวจสอบ ผู้ได้รับผลประโยชน์จากสถานการณ์ ความไม่สงบ ทั้งฝ่ายเจ้าหน้าทีรัฐ และ กลุ่มที่ก่อเหตุ	สื่อต้องนำเสนออย่างจริงจัง และ เคารพในจรรยาบรรณวิชาชีพของตัวเอง	รัฐต้องตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

เครือข่ายส่งเสริมสิทธิและเข้าถึงความยุติธรรม

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	ชาวบ้านจูงมือ ปะ อ.ระแงะ นราธิวาส	ชาย 45 คน หญิง 68 คน	ทัศนคติ/ความ หวาดระแวง	1. ให้มีการอบรม (วิธีชีวิต, ศาสนา, วัฒนธรรม) เจ้า หน้าที่ก่อนลงมปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้	2. เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องให้ความรู้กับ ชาวบ้าน เรื่องการ บังคับใช้กฎหมาย พิเศษในพื้นที่ ลติมมนุษยชนและ อื่นๆ	3. เจ้าหน้าที่ รัฐต้องมีการ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ก่อนเข้าตรวจ ค้นและจับกุม
2	ชาวบ้าน ตาเนาะ ปะตู๊ะ อ. บันนังสตา ยะลา	ชาย 40 คน หญิง 87 คน	ทัศนคติ/ความ หวาดระแวง	1. ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ ที่ จะมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน เรื่องวัฒนธรรมชีวิต	2. เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องให้ความรู้กับ ชาวบ้าน เรื่องการ บังคับใช้กฎหมาย พิเศษในพื้นที่ ลติมมนุษยชนและ อื่นๆ	3. เจ้าหน้าที่ รัฐต้องมีการ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ก่อนเข้าตรวจ ค้นและจับกุม

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	ต.เอราวัณ อ.แวง จ.นราธิวาส	ชาย 31 คน หญิง 37 คน	ปัญหาความไม่ ยุติธรรม	1. ให้ความรู้เจ้าหน้าที่ ที่ จะมาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ใน เรื่องวัฒนธรรมชีวิต	2. เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องให้ความรู้กับ ชาวบ้าน เรื่องการ บังคับใช้กฎหมาย พิเศษในพื้นที่ สิทธิมนุษยชนและ อื่นๆ	3. เจ้าหน้าที่ รัฐต้องมีการ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ก่อนเข้าตรวจ ค้นและจับกุม
4	ชาวบ้านกล่ำ อ.ยะรัง จ.ปัตตานี	ชาย 15 คน หญิง 84 คน	ทัศนคติ/วาม หวาดระแวง	1. ให้มีการอบรม (วิถีชีวิต, ศาสนา, วัฒนธรรม) เจ้า หน้าที่ก่อนลงมาปฏิบัติหน้าที่ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ภาคใต้	2. เจ้าหน้าที่รัฐ ต้องให้ความรู้กับ ชาวบ้าน เรื่องการ บังคับใช้กฎหมาย พิเศษในพื้นที่ สิทธิมนุษยชนและ อื่นๆ	3. เจ้าหน้าที่ รัฐต้องมีการ ประสานงาน กับผู้นำชุมชน ก่อนเข้าตรวจ ค้นและจับกุม

เครือข่ายอาสาสมัครผู้ช่วยทนายความ มูลนิธิศูนย์ทนายความมุสลิม

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	ชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่ อบ.บ.จ.อ. หรือส.อ.ร.ระแงะ และ อ.ตากใบ	ชาย 9 คน หญิง 19	ความปลอดภัย หัวข้อ: ความปลอดภัยจะไม่เกิดขึ้น ถ้าถูกหลอกลวงโดยรัฐที่ไม่ยุติธรรม	1. ยกเลิกกฎหมายพิเศษ เพราะชาวบ้านคิดว่า ทหารพรานและทหารราบ คือตัวปัญหาของการสร้างความขัดแย้งในพื้นที่ เนื่องจาก การบังคับใช้กฎหมายพิเศษ	2. ประชาชนในพื้นที่เป็นผู้ปกครอง และดูแลตัวเองโดยปราศจาก เจ้าหน้าที่ทหาร	3. องค์การกลางอย่าง ศูนย์ทนายความมุสลิมและองค์กรสิทธิมนุษยชน ต้องทำหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่รัฐ รวมทั้งนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหา
2	เยาวชนจากโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในพื้นที่จังหวัดปัตตานี จำนวน 28 สถาบัน	ชาย 36 คน หญิง 5 คน	ยาเสพติด หัวข้อ: การแก้ไขปัญหายาเสพติด ในสถาบันการศึกษา และสังคมจังหวัดชายแดนใต้	1. รมรณรงค์ ลด ละ เลิก ยาเสพติด ที่ระดับปฏิบัติการและนโยบาย ปฏิบัติการและนโยบาย	2. จัดเวทีให้ความรู้เกี่ยวกับโทษร้ายแรงของยาเสพติด โดยเยาวชนด้วยกันเอง	3. สร้างความเข้มแข็ง และแก้ไขอย่างจริงจังให้กับหน่วยงานการปกครองในพื้นที่

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวน ผู้เข้าร่วม	ประเด็น สำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	โต๊ะอีหม่าม, ครูสอน ดติ๊ก, ผู้นำชุมชน (ผู้ใหญ่บ้าน) บัตตานี	ชาย 20 คน	ความยุติธรรม หัวข้อ: ความ ยุติธรรม ที่รอคอย ภายใต้อารกตซี	1. ให้อดการ (มุสลิบิ ศูนย์ทนายความมุสลิม และสิทธิมนุษยชน) ที่มี ความรับผิดชอบดำเนิน การอย่างจริงจังในเรื่อง ที่ไม่ได้รับความเป็น ธรรม	2. ยกเลิกกฎหมาย พิเศษ เนื่องจาก กฎหมายดังกล่าว ให้ อำนาจเจ้าหน้าที่มาก เกินไป	3. สร้างบทบาทและ ให้ความรู้ประชาชน ในพื้นที่ให้รู้เท่า ทันการบังคับใช้ กฎหมาย
4	ผู้นำศาสนา (โต๊ะ อีหม่าม) ผู้ใหญ่ บ้าน, ชาวบ้านผู้ที่ได้ รับผลกระทบ	ชาย 27 คน หญิง 4 คน	ความยุติธรรม หัวข้อ: ความ ยุติธรรมจะเกิดขึ้น ได้อย่างไรทราบได้ เจ้าหน้าที่รัฐยังไม่ ปฏิบัติตามกฎหมาย ที่มีอยู่)	1. รัฐตั้งคณะกรรมการ ตรวจสอบการปฏิบัติ งานของเจ้าหน้าที่	2. รัฐจะต้องแต่งตั้งให้ องค์การภาคประชาชน ที่ทำงานอยู่ในพื้นที่ เป็นหน่วยงานตรวจสอบ การทำงานของรัฐ	3. การสร้างความ เข้มแข็งให้กับ ประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถแก้ไข ปัญหาได้ เช่นการ ให้ความรู้ในด้าน กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
5	ตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อำเภอระแงะ (บ้านกูจิงลือปะ)	ชาย 16 คน หญิง 17 คน	ความยุติธรรม หัวข้อ: ความยุติธรรมของภาครัฐในการปฏิบัติต่อมลาญมุสลิม	1. อยากให้รัฐลดอคติต่อคนมลายุมุสลิม โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ	2. เจ้าหน้าที่บริหารระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการในพื้นที่ มีหลักการปฏิบัติที่เหมือนกัน และไปในแนวทางเดียวกัน	3. ขอให้จัดการประชุม และแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อแก้ไขปัญหาทุกปัญหาที่ชาวบ้านนำเสนอ เพื่อตอบสนองความต้องการของคนในพื้นที่อย่างแท้จริง
6	ญาติจำเลยใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา คือ ฉะนะ, เทพา, สะบ้าย้อย, นาทวี	ชาย 2 คน หญิง 30 คน	ความยุติธรรม หัวข้อ: ความยุติธรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างไร トラบไตที่ยังแก้ปัญหาไม่ตรงจุด	1. ให้ความรู้ทางด้านกฎหมายแก่ประชาชนในพื้นที่	2. สามัคคีสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนให้ชุมชนดูแลกันเอง โดยไม่ต้องมีเจ้าหน้าที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่	3. มีหน่วยงานที่ช่วยเหลือประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรมแก่ชาวบ้านในพื้นที่

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
7	จำลองสติความมั่นคงที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราว (ประกันตัว) จากเรือนจำกลางจังหวัดยะลา	49 คน เป็นชายล้วน	ความยุติธรรม หัวข้อความยุติธรรม แบ่งมาตรฐานด้วยหรือ?	1. เผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในการร้องเรียนแก่ชาวบ้าน กรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม	2. ให้มีองค์กรที่ทำประชาคมดีกับประชาชนเพื่อนำเสนอความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง	3. เปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง การกระจายอำนาจ คนในพื้นที่มีอำนาจในการปกครองตนเอง

กลุ่มสันกาลาศีรี

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
1	นักศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	28 คน	ปัญหาความชอบธรรมท่ามกลางความขัดแย้ง uly ขยายแดนใต้	1. ให้ยกเลิกกฎหมายพิเศษในพื้นที่และควรมีหมายศาลหรือเอกสารทางราชการว่ากำลังปฏิบัติงานทุกครั้ง และควรถูกกฎหมายประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญาแทน	2. ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรมทุกขั้นตอน	3. ควรให้มีการเยียวยาทุกมิติแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบที่ไม่เป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมและจำเป็นต้องมีกระบวนการตรวจสอบองค์กรหรือหน่วยงานในชั้นกระบวนการยุติธรรม
2	นักศึกษา มหาวิทยาลัย นราธิวาสราชนครินทร์	41 คน	ปัญหาการไม่ได้รับความเป็นธรรมของพี่น้องชายแดนใต้จากสถานการณ์ความไม่สงบ	แนวทางที่ 1 ลดความอคติของภาคส่วนต่างๆ ที่มองประชาชนในจังหวัดชายแดนใต้ว่าเป็นผู้ก่อร้าย	แนวทางที่ 2 ให้การสนับสนุนกิจกรรมและส่งเสริมงบประมาณด้านการศึกษาและวัฒนธรรมที่บ้าน	แนวทางที่ 3 การทำงานของสวนราชการควรเข้าถึงความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง

เวที	สถานที่ / กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ประเด็นสำคัญที่สุด	ทางเลือก 1	ทางเลือก 2	ทางเลือก 3
3	นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา	33 คน	ปัญหาสิทธิมนุษยชนที่ถูกละเมิดโดยจนท.รัฐอย่างไม่เป็นธรรม	แนวทางที่ 1 สนับสนุนความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนตามรัฐธรรมนูญไทย	แนวทางที่ 2 สร้างกลไกชุมชนโดยชุมชนสามารถฟ้องร้องกรณีที่เกิดจากการถูกละเมิดโดยจนท.รัฐ อย่างไรก็ตามเป็นธรรมชาติ	แนวทางที่ 3 ส่งเสริมและสนับสนุนข้าราชการที่ปฏิบัติคุณงามความดีแก่พี่น้อง 3 จังหวัดชายแดนใต้
4	นักศึกษา วิทยาลัยสาธารณสุขยะลา	28 คน	ปัญหาความปลอดภัยของประชากรมกกลาง ความขัดแย้งในพื้นที่จังหวัด	แนวทางที่ 1 ลดจำนวนเจ้าหน้าที่ทหารที่ขาดวินัยทหารออกจากพื้นที่ 3 จังหวัดภาคใต้	แนวทางที่ 2 เปิดเวทีสร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติราชการในพื้นที่และสร้างข้อตกลงการอยู่ร่วมกันในชุมชนเพื่อก่อให้เกิดความสงบสุข	แนวทางที่ 3 สร้างอาสาสมัครในพื้นที่ช่วยปกป้องและป้องกันการค้าก่อก่อเหตุร้ายโดยชุมชน

2. บทสรุปจากการทำวาทะสาธารณะ

องค์กรเครือข่าย 12 องค์กรจัดเวทีประชาหารือ 49 เวที ผู้เข้าร่วม 1,310 คน

2.1 ประเด็นยาเสพติด

ผู้เข้าร่วม ชาย 191 หญิง 77 รวมทั้งหมด 268 คน

1. ทางเลือก 3 ได้ 3 เวที
2. ไม่เลือก/ไม่ชัด 3 เวที
3. ทางเลือก 1 ได้ 2 เวที

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
1	AMAN	21 พ.ค. 54	สำนักข่าว อามาน	เยาวชนจาก พื้นที่สีแดง	ชาย 25 คน หญิง 7 คน		
2	HAP	14 ก.ย. 54	อบต. ปูโรง	ผู้นำสี่เสาหลัก และ เยาวชน	ชาย 30 คน		แนวทางที่ 3
3	SPAN	27 ต.ค. 54	สหกรณ์ อินนู้อัพพาน	ตัวแทนเยาวชน จากสามจังหวัด และสี่อำเภอ	ชาย 35 คน หญิง 8 คน		แนวทางที่ 3

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
4	PUKIS	18 ก.ค. 54	กศน. ยะลา	นักสาธารณสุข	ชาย 7 คน หญิง 23 คน		แนวทางที่ 1
5	PCRN	9 เม.ย. 54	โรงแรมซีเอส ปัตตานี	ชาวบ้านจาก บ้านดอนและ จะรัง	ชาย 29 คน		แนวทางที่ 3
6	SPM	27 ก.ค. 54	โรงเรียนแสง ธรรมวิทยา สุโขทัย	นักเรียนชั้น ม 6	20 คน		แนวทางใหม่ (รวมทุก แนวทาง)
7	Insouth	18-23 เม.ย. 54	แหลมโพธิ์	ตัวแทนนักเรียน นักกิจกรรม	ชาย 21 คน หญิง 3 คน		ไม่แน่ชัด
8	InSouth	15-17 ก.ค. 54	อามาน่า แปซิฟิก	ตัวแทนนักเรียน มัธยม ที่เกรดไม่ ต่ำกว่า 3.75	ชาย 11 คน หญิง 11 คน		ไม่แน่ชัด
9	WePeace	29 มิ.ย. 54	โรงแรมยะลา ปาร์ควิว	กลุ่มเยาวชน กลุ่มเสียง	หญิง 13 คน ชาย 25 คน		แนวทางที่ 1

2.2 ประเด็นการศึกษา

ผู้เข้าร่วม ชาย 241 หญิง 74 รวม 315

1. ไม่ชัดเจน/ไม่เลือก 6 เวที
2. รวมทุก ทางเลือก 3 เวที
3. ทางเลือก 1 และ 3 ทางเลือกละ 2 เวที

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
1	AMAN	11 มิ.ย. 54	สำนักข่าวอา มาน	ครูสอนศาสนา ครู ตาดีก ช่างราชการ ครู เจ้าหน้าที่เซต การศึกษา	ชาย 13 คน หญิง 10 คน		
2	HAP	9 ก.ย. 54	สถาบันปอเนาะ อ.ทุ่งยางแดง ปัตตานี	นักเรียนปอเนาะ	ชาย 33 คน		แนวทางที่ 1
3	SPAN	16 ต.ค. 54	อามาน่า แมชพิค สะกอม	ตัวแทนครูสาย สามัญ ครูสอน ศาสนา และเครือ ข่ายชาวบ้าน	ชาย 29 คน หญิง 1 คน		

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
4	SPAN	24 ต.ค. 54	ตึกโบลากูน	บัณฑิต ครูสอน ตาดีกา	ชาย 29 คน หญิง 7 คน		
5	PUKIS	29 มิ.ย. 54	ร้านอาหาร ฮาสานะห์	เยาวชน นักเรียน นักศึกษา	ชาย 30 คน		เห็นด้วยกับทั้งสาม แนวทาง
6	PUKIS	24 ส.ค. 54	ร้านมัตอัม ยะลา	เยาวชน กลุ่มผู้ หญิง นักศึกษา ศาสนา	ชาย 10 คน หญิง 20 คน		แนวทางที่ 1
7	PCRN	18 พ.ค. 54	สำนักข่าวอา มาน	นักจัดรายการวิทยุ ชายแดนใต้	ชาย 16 คน หญิง 3 คน		แนวทางที่ 3
8	PCRN	15 มิ.ย. 54	สำนักข่าวอา มาน	ผู้บริหารการศึกษา ครู อาจารย์ สาย สามัญและศาสนา	ชาย 17 คน หญิง 2 คน		แนวทางที่ 3
9	SPM	28 ก.ค. 54	โรงเรียนดารา วิทยา ระแงะ	นักเรียนชั้น 10 และ ม 6	ชาย 20 คน		แนวทางใหม่ (รวมทุก แนวทาง)

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
10	WePeace	30 มิ.ย. 54	โรงแรมยะลา ปาร์ควิว	กลุ่มบัณฑิตอาสา	ชาย 12 คน หญิง 24 คน		เห็นด้วยทั้ง 3 แนวทาง
11	InSouth	18-23 เม.ย. 54	แหลมโพธิ์	นักเรียน นัก กิจกรรม	ชาย 21 คน หญิง 3 คน		ไม่แน่ชัด
12	InSouth	13-15 พ.ค. 54	สตูล	ตัวแทนบัณฑิต นักกิจกรรมทาง สังคม ทั้งในและ นอกระบบราชการ และองค์กรประชา สังคม	ชาย 11 คน หญิง 4 คน		ไม่แน่ชัด

2.3 ประเด็นความปลอดภัย

ผู้เข้าร่วม ชาย 260 หญิง 79 รวม 339

1. ไม่ชัดเจน/ไม่เลือก 5 เวที
2. ทางเลือกที่ 3 ได้ 3 เวที
3. ทางเลือกที่ 1 ได้ 3 เวที

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
1	AMAN	28 พ.ค. 54	สำนักข่าว อามาน	ประชาชนทั่วไป สตรี แม่ข่ายจากพื้นที่ สีแดง	ชาย 12 หญิง 29		
2	HAP	5 พ.ค. 54	ร้านอาหาร มัตอัม ยะลา	เจ้าหน้าที่ได้รับการ ประกันตัว	ชาย 32 คน		แนวทางที่ 3 คือการ ปรับลด เจ้าหน้าที่ความ มั่นคงให้เหมาะสม
3	SPAN	14 สิงหาคม 2554	ห้องประชุม สหกรณ์ บุญชีพพาน	ผู้นำชุมชน เครือ ข่ายชาวบ้าน ในเขต ปัตตานี	ชาย 35 คน		แนวทางที่ 3 และมี ข้อเสนอ เพื่อทำเป็น แนวทางที่ 4 และ 5 ด้วย

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
4	SPAN	9 ก.ย. 54	ห้องประชุมสหกรณ์อิมบูอูฟฟาน	เครือข่ายอาสาสมัครชาวบ้าน จากสามจังหวัด และสี่อำเภอ	ชาย 30 คน		
5	PUKIS	19 มิ.ย. 54	โรงเรียนอัลฟาลาห์ อัลอิสลามีย์ บ้านนังस्ता	เยาวชน นักเรียน ปอเนาะ	ชาย 30 คน		แนวทางที่ 3
6	PCRN	10 เม.ย. 54	โรงแรมเก็นตั้ง สุโขทัยโลก	ผู้นำและชาวบ้านจากตำบลปาล์มสด	ชาย 29 คน		แนวทางที่ 1
7	SPM	26 ก.ค. 54	โรงเรียนวัดนาธรรมอิสลามปะนาละ	นักเรียนชั้น 10	ชาย 20 คน		แนวทางใหม่
8	Insouth	18-23 เม.ย. 54	แหลมโพธิ์	นักเรียน นักกิจกรรม	ชาย 21 คน หญิง 3 คน		

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
9	InSouth	3-5 มิ.ย. 54	มอ บัณฑิตานี	นักกิจกรรม ผู้นำนักศึกษา	ชาย 25 คน หญิง 5 คน		
10	WePeace	27 มิ.ย. 54	โรงแรมยะลา ปาร์ดีวิ	กลุ่มเยาวชน ครูสอนศาสนา กลุ่มผู้ที่ได้รับผลกระทบ	ชาย 11 คน หญิง 17 คน		แนวทางที่ 1
11	WePeace	25 มิ.ย. 54	โรงแรมยะลา ปาร์ดีวิ	กลุ่มผู้หญิง กลุ่มผู้นำศาสนาและเจ้าหน้าที่ทหาร	ชาย 15 คน หญิง 25 คน		แนวทางที่ 1

2.4 ประเด็นความยุติธรรม

ผู้เข้าร่วม ชาย 243 หญิง 145 รวม 388

1. ทางเลือกที่ 1 ได้ 5 เหวที่.
2. ทางเลือกที่ 3 ได้ 5 เหวที่
3. ไม่เลือก/ไม่ชัดเจน 3 เหวที่

1	AMAN	24 มิ.ย. 54	เพชรริริสธอร์ท	ผู้นำศาลนา ผู้นำชุมชนในพื้นที่สีแดง	ชาย 20 คน หญิง 1 คน				แนวทางที่ 3 ใช้กฎหมายปกติแทน กฎหมายพิเศษ
2	HAP	27 พ.ค. 54	สำนักงานคณะกรรมาการอิสลามยะลา	ผู้หญิงที่ได้รับผลกระทบ	หญิง 35 คน				
3	SPAN	13 ต.ค. 54	ห้องประชุมโรงเรียนนราธิวาส	จำเลยที่ได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวและถูกพิพากษายกฟ้องในคดีความมั่นคง	ชาย 37 คน				แนวทางที่ 3

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
4	SPAN	22 ต.ค. 54	ตากใบลาภู	จำนวนที่ได้รับกรปล่อยตัวชั่วคราวและถูกพิพากษายกฟ้องในคดีความมั่นคง	ชาย 28 คน หญิง 3 คน		แนวทางที่ 3
5	SPAN	25 ต.ค. 54	รร ธรรมวิทยา จะนะ	จำนวนที่ได้รับกรปล่อยตัวชั่วคราวและถูกพิพากษายกฟ้องในคดีความมั่นคง และเครือข่ายชาวบ้าน	ชาย 15 คน หญิง 15 คน		แนวทางที่ 3
6	SPAN	26 ต.ค. 54	ร้านอาหารมัตถัม ยะลา	จำนวนที่ได้รับกรปล่อยตัวชั่วคราวและถูกพิพากษายกฟ้องในคดีความมั่นคง และเครือข่ายชาวบ้าน	ชาย 30 คน หญิง 5 คน		แนวทางที่ 3
7	PUKIS	20 ก.ค. 54	ร้านมัตถัม ยะลา	เยาวชน นักศึกษา และผู้นำศาสนา	ชาย 27 หญิง 3		แนวทางที่ 1

เวที	ผู้จัดเวที	วันที่จัด	สถานที่	กลุ่มเป้าหมาย	จำนวนผู้เข้าร่วม	ข้อถกเถียงที่สำคัญ	ทางเลือกที่ผู้เข้าร่วมเลือกหรือร่วมกันนำเสนอ
8	PUKIS	21 ก.ค. 54	ห้องประชุม PUKIS	เยาวชน ผู้นำศาสนา	ชาย 10 หญิง 20		แนวทางที่ 1
9	PCRN	17 พ.ค. 54	สำนักข่าวอา มาน	ชาวบ้าน และผู้นำ ตำบลท่าเรือ	ชาย 30		แนวทางที่ 1
10	PCRN	16 มิ.ย. 54	สำนักข่าวอา มาน	ชาวบ้านจากชุมชน พุทธ	ชาย 4 หญิง 22		แนวทางที่ 1
11	SPM	25 ก.ค. 54	ชุมชนกาแล ตาแป	นักศึกษาจาก มนร	30 คน		แนวทางใหม่ (รวมทุก แนวทางเป็นข้อเดียวกัน)
12	WePeace	28 มิ.ย. 54	โรงแรมยะลา ปาร์ดีวิ	กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และอสม	ชาย 12 หญิง 13		แนวทางที่ 1
13	InSouth	17-19 มิถุนายน 54	มอ ปัตตานี	นักกิจกรรม ผู้นำ นักศึกษา (ผู้หญิง)	หญิง 28		ไม่แน่ชัด

